

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

KETVIRTADIENIS – THURSDAY, JUNE – BIRŽELIO 26, 2014 • Vol. CV Nr. 74 Kaina 1.50 dol.

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

PERIODICALS

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 06-25-14

ŠIAME NUMERYJE:

Lietuviai tarptautiniame festivalyje – 4 psl.

Beskleidžiant vilties obelį – 10 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis nuolatinis, patikimas, mus rišantis.

V. Mazuronis (d.) kadenciją baigusiam LR prezidentui V. Adamkui įteikia apdovanojimą T. Janonio nuotr.

V. Adamkui – garbingas apdovanojimas

Birželio 25-oji – paskutinė diena, kai Aplinkos ministerijai vadovavo Valentinas Mazuronis. Šia proga ministras surengė savo baigiamąją spaudos konferenciją ir pristatė per pusantrų metų kadenciją pasiektus rezultatus. Jis sakė: „Reikia vienintelio dalyko – tęsti visos Aplinkos ministerijos darbą, kad nebūtų sugriauta tai, kas pasiekta“.

Savo įgaliojimus Mazuronis perdavė susisiekimo ministrai Rimantui Sinkevičiui.

Valentinas Mazuronis yra išrinktas Europos Parlamento nariu ir penkerių metų kadenciją Briuselyje

pradės liepos 1-ąją.

Pirmadienį aplinkos ministras apsilankė kadenciją baigusio Prezidento Valdo Adamkaus rezidencijoje ir įteikė jam garbingiausią ministerijos apdovanojimą – garbės ženklą „Už visuomeninę veiklą“. Šis apdovanojimas Jo Ekscelencijai skirtas birželio 5 d. Pasaulinės aplinkos dienos proga už nuopelnus šalies aplinkosaugai. „Savo darbais Valdas Adamkus daug kartų įrodė, kad aplinkos apsauga yra neatskiriama jo gyvenimo dalis. Man didelė garbė jam asmeniškai perduoti šį apdovanojimą“, – sakė Valentinas Mazuronis. – 3 psl.

Jimmy J. Liautaud investuoja į verslų Lietuvos jaunimą

KRISTINA KARNICKAITĖ

Vienas garsiausių JAV verslininkų, lietuvių kilmės milijonierius Jimmy John Liautaud nepamiršta gegužės mėnesį vykusios viešnagės Lietuvoje. Nepraėjus nė mėnesiui po susitikimo su ISM Vadybos ir ekonomikos universiteto studentais ir pradedančiais verslininkais, jis skyrė daugiau nei 60 000 litų studentų stipendijoms, o labiausiai motyvuotus jaunuolius žada pakviesti atlikti praktiką „Jimmy John’s“ kompanijoje JAV.

J. J. Liautaud skirdamas stipendijas labiausiai vertino ne studentų akademinius rezultatus, o jų veiklumą ir iniciatyvumą. „The Liautaud Family Business/Finance Scholarship“ stipendija atiteko 5 ISM studentams, kurie dar mokykloje įgyvendino pirmąsias savo verslo idėjas, buvo aktyvūs moksleivių ir studentų bendruomenių nariai, savanoriai, visuomeninių iniciatyvų dalyviai. Dauguma jų įgyvendinti savo tikslus pradėjo dar mokykloje, kūrė savo įmones, vasaromis dirbo šeimos ar kitose bendrovėse tiek Lietuvoje, tiek svetur. Stipendijos atiteko

J. J. Liautaud paskaita ISM Vadybos ir ekonomikos universitete.

Rengėjų nuotr.

šioms ISM studentams: Andriui Bukšniui, Karoliui Basevičiui, Simonui Urbeliui, Odetai Valiuškytei ir Benui Šemetai.

„Mes tikime, kad sėkmingiausi verslininkai ir įmonių vadovai yra ne tik iniciatyvūs ir kupini gerų idėjų, jie yra veiklūs ir pasiryžę savo idėjas paversti sėkmingais projektais. Tokie žmonės keičia visuomenę ir šalį, kurioje gyvena. Tiki-

mės, kad tai įkvėps kitus studentus imtis aktyvios veiklos“, – sakė Jimmy John ir Leslie Liautaud. Paramą studentams milijonieriaus šeima skyrė vieneriems metams. Praėjus šiam laikotarpiui verslininkai žada asmeniškai pabendrauti su kiekvienu studentu, geriausius pakviesti atlikti praktiką vienoje jų vadovaujamų kompanijų JAV arba pratęsti paramą. – 15 psl.

Filosofija nežino kitos paguodos, kaip tik užmiršimas – Lamennais

Birželio sukilimo didvyris – lakūnas Jonas Dženkaitis

Jonas Dženkaitis

ANTANAS ŽILINSKAS

Prasidėjus Vokietijos-Sovietų Sąjungos karui, birželio 22-ąją už laisvą Lietuvą sukilę lietuviai sekmadienio vakare Kaune jau buvo užėmę buvusią Prezidentūrą, paštą, telefoną, telegrafą, radijo stotį bei radiofoną.

Buvęs kybartietis, vienas iš LAF (Lietuvos Aktyvistų fronto) vadų Leonas Prapuolenis birželio 23 d. 9 val. 28 min. per radiofoną paskelbė: „Susidariusi laikinoji vėl naujai atgimstančios Lietuvos Vyriausybė šiuo skelbia atstatanti Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvos valstybę.“

Prieš viso pasaulio tyrąją sąžinę jaunoji Lietuvos valstybė entuziastingai pasižada prisidėti prie Europos organizavimo naujais pagrindais.”

Žiauraus bolševikų teroro iškankinta lietuvių tauta ryžtasi kurti savo ateitį tautinės vienybės ir socialinio teisingumo pagrindais.

Sukilėlis Vincas Švitra vėliau prisiminimuose rašys: „Su pirmaisiais himno garsais virš Karo muziejaus bokšto pakilo trispalvė vėliava ir pradėjo gausiti Laisvės varpas. Susitelkusi prie Nežinomojo kareivio kapo minia sugiedojo himną, visam mieste kilo vėliavos, praviruose languose pastatyti radijo priimtuvai skelbė džiugią naujieną. Netrukus supoškėjo sūviai visuose miesto kraštuose. Prasidėjo nuožmi kova už tautos laisvę“. Viena iš pirmųjų aukų kovose už laisvę buvo lakūnas iš Opšrūtų k. (Vilkaviškio apskritis) leitenantas Jonas Dženkaitis.

Laikraštis „Į laisvę“ 1941 m. birželio 28 d. numerį straipsnyje „Kautynės dėl Aleksoto tilto“ rašė: „Vienas iš svarbiausių kautynių, pareikalavusių daugiausia mūsų partizanų aukų, buvo kautynės dėl Aleksoto tilto <...> Kilo būtinas reikalas vieną iš tiltų per Nemuną žūtbut apsaugoti nuo susprogdinimo.“

Dar gerokai priešpriet lakūnas leitenantas Dženkaitis, vieno mūsų aviacijos karininko padedamas, Aleksoto kalne, Linksmakalnyje, pradeda organizuoti

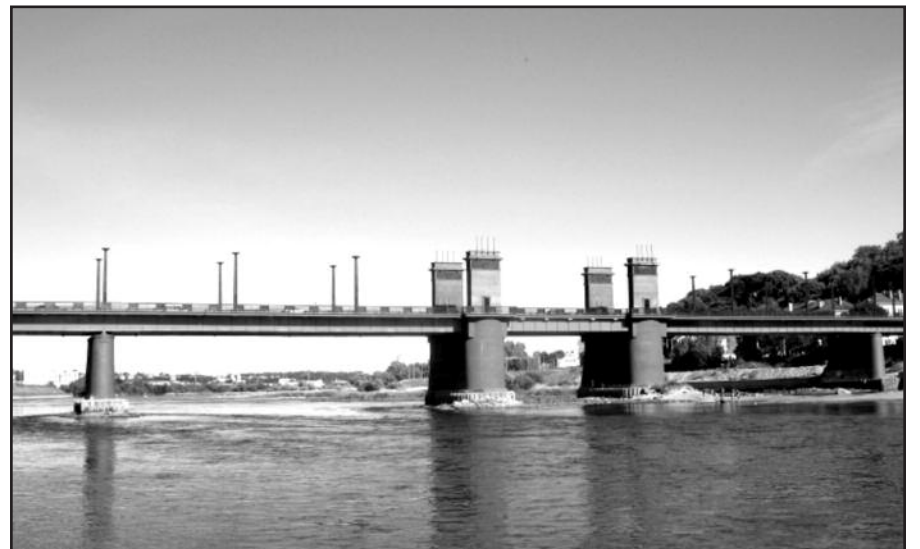
partizanų būrį Aleksoto tiltui užimti. Susirenka apie 15–20 žmonių, bet nėra ginklų. Tuo metu Linksmakalnyje sovietų buvo padegtas ginklų sandėlis. Pasibaigus didesniems ginklų sandėlio sprogimams, leitenanto Dženkaičio partizanų būrys įsibrauna į išlikusias nesunaikintas patalpas ir apsirūpina ginklais bei šaudmenimis. Tada leitenantas Dženkaitis pradeda Aleksoto tilto puolimą, nepaisant to, kad juo traukia labai stambios sovietų jėgos. Prisidengdami Linksmakalnio šlaito medžiais partizanai pamažu prislenka prie Fizikos ir chemijos instituto patalpų ir, nuo jų besileidžiančiame šlaite išsikūrę, pradeda tilto ir į jį vedančių gatvių apšaudymą.

Šaudymas labai sėkmingas. Leitenanto Dženkaičio partizanų būrelį tesudaro 20–30 žmonių, tačiau jų automatinių ginklų ir šautuvų ugnis tokia stipri, kad Veiverių gatvę, Nemuno pakrante esančias gatves partizanų ugnis šluote nušluoja. Sovietų susisiekimas tiltu nutraukiamas. Nuotaika pakili <...>. Jau, regis, nebe daug tereikia, kad tiltas būtų išlaikytas ir nuo Veiverių gatvės pusės sovietų puolimas sustabdytas. Bet apie 17–18 val. iš užpakalio leitenanto Dženkaičio partizanų būrį puola tanketėmis ir šarvuočiais ginkluoti sovietai, numuša paliktas nedidelės sargybas, nes didesnių sargybų dėl žmonių stokos nebuvo galima pastatyti. Po to, išlipę iš šarvuočių, automatiniais ginklais pradeda šlaite esančių partizanų apšaudymą.

Per dešimt partizanų vietoje nukaunama, o pats leitenantas Dženkaitis peršaukiamas į dešinią plautį ir kairiąją ranką <...>. Likusieji partizanai, sovietų smarkiai apšaudomi, priversti Linksmakalnio šlaitais trauktis. Traukiantis vėl žūva keli partizanai” (*kalba netaisyta*).

Žuvę birželio 23 d. sukilėliai buvo palaidoti birželio 26-ąją Kaune, Karmelitų kapinėse, (dabar Ramybės parkas), palaidint minioms kauniečių.

Lietuvos Laikinosios

Aleksoto tiltas

„Draugo“ archyvo nuotr.

LAIŠKAI

UNIKALUS „APENDIKSAS“

Algis Vaškevičius („Draugas“, 2014 m. gegužės 3 d.) labai įdomiai aprašo unikalų politinės geografijos fenomeną. Užmetę žvilgsnį į Europos žemėlapi, iš karto pastebime mažytę kilpelę, lyg „apendiksą“ prilipusį prie Lietuvos Respublikos teritorijos.

Kaip atsirado ši savotiška Pieveniškų kilpa, apsupta iš visų pusių kaimynės Baltarusijos? Stalino pypkė niekuo dėta. Jis taip nemėtė savo pypkės ant žemėlapių. Teigta, jog Dieveniškės buvo baltarusių dovana prijungiamai Tarybų Lietuvai 1940 m. rugpjūčio 3 dieną. Kaip ir Švenčionys, ir Druskininkai, numylėta Juozo Pilsudskio vasarvietė, nuo kur jis žvelgdavo anapus Nemuno į Lietuvą.

Autorius pabrėžtinai teigia, kad „apendiksė“ labai populiarūs lenkų (ne kokia nors tuteišių, o būtent lenkų) kalba. Ji skamba visur aplink. O už kilpos ri-

bū, aplink pačią kilpą – kokia skamba kalba? Ar kažkokia kita?

Kodėl lenkiškai skambanti „apendiksą“ nutarta prijungti prie Lietuvos? Ar tokie jau galingi buvo tie „aktyvūs žmonės“? Ar tik nebus galingą tautą vadą apkerėjusi kokia gražuolė dzūkė? Istorija žino tik apie lenkę Vandą Vasilevską, padėjusią Stalinui įsteigti komunistinę Lenkų patriotų sąjungą.

Malonu skaityti tokį tolerantišką lietuvių straipsnį apie kraštą, kur „nuo senų senovės sugyveno lietuviai, lenkai, gudai, žydai“. *Oby tak dalej* – sakyti lenkas. Tebūnie taip visados.

Leonardas Gogelis
Chicago, IL

Laiškų ir nuomonių kalbos
stiliaus redakcija netaiso

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by
the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.
Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629-5532

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD) – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesijunčiame.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr.redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El. paštas:

redakcija@draugas.org
skelbimai@draugas.org
administracija@draugas.org

Šiomet švenčiamos kompozitoriaus Richard Strauss 150-osios gimimo metinės prikėlė kolaboravimo ir kultūros temą. R. Strauss, Vokietijoje nacionalsocialistams ir Hitleriui padėjęs valdžią, buvo jų aktyvus bendradarbis, savo lojalumu nacizmui nusipirkęs padėtį ir gerovę. Todėl iki pat šiol nebuvo garsiai minimos jo gyvenimo ir mirties sukaktys ir rezervuotai atliekami jo kūriniai, nors tai buvo talentingas muzikas. Italų dirigentas Arturo Toscanini esą pasakė, kad prieš kompozitorių Richard Strauss jis nusiimęs kepurę, o prieš žmogų – vėl užsidedas.

Lietuvoje kolaboravimo tema kartkartėmis išskyla, bet jau vis rečiau ir praktiškai jau niekas nebeužsideda kepurės nė prieš vieną kolaboravusįjį kultūros fronto darbuotoją, nors labiausiai kolaboravimas ir nesiderina su kultūra, kuri yra dvasinė, moralinė sritis, – visa ko pagrindas. Tik buvę partizanai ir kiti politiniai kaliniai ir tremtiniai bei jų vaikai neleis užmiršti, kad poetas Kostas Kubilinskas, kuris rašė labai gražias vaikiškas pasakas, iš partizano virto išdaviku, dėl teisės rašyti ir turėti „šiltą vietą“ išdavęs savo kovos draugus, – jo išdavystės dėka žuvo 15 partizanų. Tiesa, jį, matyt, užgraužė sąžinė, nes galų gale nusigėrė ir perdozavęs alkoholio mirė kažkur pamaskvėje, poilsio namuose.

Kai kalbama apie kolaboravimą, paprastai minimi ir rašytojai Petras Cvirka, Salomėja Neris, Antanas Venclova. Didelis sovietų draugas ir veikėjas buvo Juozas Baltušis, Eduardas Mieželis, nors pastarojo poeto gerbėjai sako, kad jis nėra parašęs nė vieno eilėraščio apie Lenina, bet užtat pokariu buvo komjaunimo centro komiteto vadas. Išskaudinsiu daugelį lietuvių tarp kolaborantų paminėjusi poeto Justino Marcinkevičiaus pavardę. Švenčiant paskutinįjį jam gyvam esant gyvenimo jubiliejų kolaboravimo terminą gal pirmą kartą garsiai, paties Poeto akivaizdoje ištare literatūros mokslininkė profesorė Viktorija Daujotytė. Taip, Justinas Marcinkevičius yra daugelio laikomas tautos dainiumi, taip, jis rašė istorinėmis temomis ir istoriją interpretavo taip, kad mes galėjome didžiulis esantys tokios istorijos paveldėtojai. Taip, Justinas Marcinkevičius buvo ir Sąjūdžio, prikėlusio Lietuvai, vienas iš veikėjų. Bet Justinas Marcinkevičius buvo Lietuvos komunistų partijos narys, netgi kandidatas į aukščiausiąjį komunistų organą – centro komitetą, kaip garbės svečias sėdėdavęs tarp kompartijos šulų prezidiumuose ir sakęs sveikinimo kalbas suvažiavimuose bei naudojėjęs sovietinei grietinėlei skiriamomis privilegijomis, tokiomis kaip specialduotuvės ar teisė išvykti į Vakarų šalis.

Prisimenu, giliais sovietiniais laikais teko kalbėtis su vienu jaunu aktoriumi, kuris papasakojo, kaip kūrė daugelio aktorių išsvajotą karaliaus Mindaugo vaidmenį Justino Marcinkevičiaus dramoje „Mindaugas“. Aktorius, dievinęs Poetą ir norėdamas įsijausti į vaidmenį, sukaupė drąsos ir pasiprašė primamas Poeto. Norėjo su juo pakalbėti, pabūti šalia jo, patirti įkvėpimo. Poetas jį priėmė, pakvietė į namus... Bet peržengęs Poeto buto Vilniuje slenkstį aktorius pasijuto labai apviltas, labai išskaudintas, tiesiog išduotas, nes pasijuto patekęs ne pas Poetą idealistą, gyvenantį tik gėriu ir grožiu, ko tikėjosi, bet atsidūrė turtingo pono (kurių esą taip nemėgo sovietai) interjere su vandens sofomis ir kitais eiliniam sovietiniam inteligentui, uždarytam už geležinės uždangos, nematytais dalykais. Todėl aktorius kalba su poetu nepavyko, jis nepatyrė įkvėpimo, įvyko visiškai atvirksčiai...

Vadinasi, Poetas teisę kalbėti apie Lietuvos istoriją pirkto kartu su prabangiu gyvenimu už auksinį narvelį, – kaip priimta poezijoje kalbėti apie turtingą nelaisvę.

Galima suprasti – Prienų krašto vaikas Justinas Marcinkevičius, ankstyvoje vaikystėje netekęs motinos ir likęs našlaidis, siekė gero gyvenimo ir, matyt, jautėsi jį gavęs teisėtai. Visi sovietiniai inteligentai buvo vargetos, visi tarnavo už duoną ir tariamą sovietinę gerovę, kažką rašė, kartais buvo priversti pagirti komunistų partiją, – „visų mūsų maitintoją“, – o namie ir artimų draugų būrelyje sovietinį mundurą nusiimdavo. Justino Marcinkevičiaus atvejis kitoks. Jis leidosi daromas sovietinio dvaro poetu ir po to, kai jo geriausia studijų draugė, su kuriu jie gyveno viename kambaryje ir dalijosi jaunystės idealais, prof. Joną Kazlauską, sovietinis KGB sunaikino – tiesiog nuskandino Neryje. Profesorius Jonas Kazlauskas buvo vienas talentingiausių Lietuvos filologų, kalbininkų, todėl buvo pelnęs

Kolaboravimas ir kultūra

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

Vakarų mokslininkų dėmesį. Jį pakvietė skaityti pasakaitą kažkuris Amerikos universitetas ir jis jau ruošėsi išvažiuoti, kai staiga vieną dieną dingo. Matyt, sovietai to negalėjo pakešti. Jie negalėjo Amerikai pasakyti, kad neišleidžia Profesoriaus, jiems lengviau buvo jį sunaikinti.

O Poetas toliau kilo šlovės laiptais į sovietinį olimpą, dalyvavo komunistų partijos aukščiausiuose posėdžiuose... Ar jam neskaudėjo sąžinės?! Skaudėti gal ir neskaudėjo, bet kad jis jautėsi gyvenimą nugyvenęs ne pagal tuos principus, pagal kuriuos kūrė savo poeziją, sako faktas, jog Lietuvos nepriklausomybės metais kviečiamas išeivijos kultūrinių jis atsisakė atvykti į Jungtines Amerikos Valstijas ir susitikti ten su savo gerbėjais. Atsisakė žinodamas, kad ten jam nebus dovanota už išdavystę, kad ten jam apie tai primins, gal net nušvilps. Jis bijojo akistatos.

Kai žinai tokį kontekstą, sunku skaityti Justino Marcinkevičiaus poeziją, nors joje tikrai daug grožio, prasmės, išminties, taurumo. Geriau būtų nieko nežinoti ir nieko negalvoti. Bet kad neišeina – poezija tokia sritis, kur atsiveria giliausi sąžinės klodai ir atsidengia siela.

Tuo labiau negali atleisti poetui žinodamas, kad buvo ir kitokių poetų, – kurie savo talentą užkasė miškuose, partizanų bunkeriuose, priešindami sovietinei nelaisvei, bet nepasidavė. Tokių kaip Bronius Krivickas. O kiek pražuvo poetų, taip ir likusių nežinomais! Kad jų buvo, rodo liaudyje likusios dainuotos partizanų dainos. Niekas nežino jų autorių pavardžių, išsityrė iš žmonių atminties ir istorijos net-

gi jų slapyvardžiai.

Neseniai savo gimtųjų Šiaurės Lietuvos kraštų istorijoje atradau mokytoją ir partizaną Andrių Žemaitį. Kai jis išėjo į mišką, jam gal dar nebuvo ir devyniolikos. Išėjo po to, kai į Sibirą išvežė jo šeimą. Jis, baigęs gimnaziją, buvo neseniai pradėjęs mokytojauti Višeikių pradinėje mokykloje (dabartinis Pakruojo rajonas). Skaičiau jo dienoraščius, kurie

šiandien yra Genocido ir rezistencijos muziejaus ekspozicijoje (juos iš susišaudyme peršauto partizano pamėmė NKVD). Jis netapo poetu, nors buvo poetiškos sielos, nes neturėjo tiek laiko. 1951-aisiais, kai jam buvo 24-eri, Radviliškyje jį nuteisė pakarti ir, kaip rodo dokumentai, tą pačią dieną Šiauliuose mirties bausmė buvo įvykdyta. Sakoma, kad viena iš suvarytų liudininkų garsiai apgailėjusi – kodėl tokį gražų ir tokią jauną reikia taip pažeminti – skirti tokią negarbingą mirtį?! (Ji paskui už savo gailingumą širdį pati buvo iškviesta į NKVD.) Pakarti jaunuolis buvo nuteistas todėl, kad buvo sąmoningas kovotojas, ką rodo jo dienoraščiai. Jis nekentė neteisybės ir jai priešinosi. Tokių nei nupirksi, nei priversi tarnauti. Juos galima tik sunaikinti.

Ir ilgametis Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininkas dr. Povilas Jakučionis 14-metis (!) dešimčiai metų buvo nuteistas už tai, kad buvo gimnazistų pagrindinės kuopelės narys ir rašė eiles. Kai jo tėvas enkavėdistų būrio vado paklausė, kodėl jie taip kankina šį vaiką, kuris nėra partizanas (suimta, spygliuota viela už nugaros surišimas rankomis 14-metį gimnazistą rusų kareiviai gimtųjų namų kieme, artimųjų akivaizdoje, stumdė vienas nuo kito kaip sviedinį, taip linksmindamiesi), šis atsakė: „Jis blogesnis už tuos, kurie miške, – jis rašo!“

Taigi Poetas naudoja daugiau Dievo dovanos, todėl turi ir daugiau atsakomybės, nes kalba žmonėms, turi jiems įtakos, juos gali vesti. Pagal visus įstatymus – teisės ir sąžinės – jis turi sakyti tik tiesą. Nenupirktą, neišmainytą, tikrą. Netgi prasti enkavėdistai suprato, kad Poeto žodis yra ginklas.

Adamkus

Atkelta iš 1 psl.

Nuo 2008 m. Aplinkos ministerijos garbės ženklas „Už visuomeninę veiklą“ skiriamas visuomeninėms, nevalstybinėms organizacijoms ar jų nariams ir kitiems asmenims už aktyvią visuomeninę veiklą rūpinantis sveika ir švaria aplinka, saugant kraštovaizdį, ekosistemas, gamtos vertybes, biologinę įvairovę, atkuriant gamtos išteklius; mažinant energijos sąnaudas ir klimato kaitos poveikį aplinkai.

„Apdovanojimą priimu su didžiausiu malonumu. Aplinkosauga yra mano didelė gyvenimo dalis. Čia 27 metai sudėta. Tik gaila, kad ne Lietuvai“, – atsidamas apdovanojimą sakė Prezidentas. Tuo pačiu ministras išgirdo savo darbo įvertinimą. Aukštas pareigas JAV aplinkosaugos sistemoje ejęs V. Adamkus negailėjo pagyry V. Mazuroniumi, bet paminėjo, kam kategoriškai nepritaria.

Jo Ekscelencija pastebėjo, kad aplinkosaugoje padaryta labai daug. „Aš esu gyvas liudininkas. Nuo to, ką Lietuvoje pamačiau 1972 m. liepos mėnesį, dabar viskas skiriasi kaip dangus ir žemė. Šiandien tikrai padaryta pažanga. Jūs padarėte labai gerų pakeitimų“, – sakė buvęs šalies vadovas.

Viena didžiausių problemų V. Adamkus laiko aplinkos taršą. Tačiau jis čia pat paminėjo, kad oro užterštumo taip greitai pašalinti nepavyks. Prezidentas atkreipė dėmesį, kad reiktų dėti daugiau pastangų mažinant spūstis sostinės gatvėse.

Jis taip pat paminėjo, kad Lietuvoje turėtų greičiau mažėti šiferio

stogų, kadangi ši medžiaga yra pavojinga sveikatai ir sukelia vėžinius susirgimus.

Tačiau didžiausią nerimą V. Adamkui kelia Kuršių nerijos likimas. Konkrečiai – tiltas į Kuršių neriją. „Ministerija turėtų daryti viską, kad jokio tilto nebūtų. Tokiu būdu sunaikinsime unikalią gamtą. Jus (V. Mazuronį – red.) išleidžiam į Briuselį atstovauti Lietuvai. Tikrai prašau daryti viską, kad tilto nebūtų. Tiltas yra pražūtis. Esu pasiruošęs prisidėti, kad jo nebūtų. Esu UNESCO geros valios ambasadorius ir man buvo pasakyta, kad jei bus tiltas, Lietuva iš sąrašo bus išbraukta“, – ryžtingai kalbėjo Prezidentas.

Taip pat V. Adamkus sakė dėjęs labai daug pastangų, kad Neringoje nebūtų lėktuvų nusileidimo ir pakilimo tako. Visgi visai neseniai Neringos pušynuose jis atsirado. „Iš dalies aš dešimtmečiui buvau sustabdęs aerodromo įrengimą. Bet dabar padarė vis tiek. Kažkada pamačiau, kad jau pradeda kasti ir pradėjau domėtis, kas čia darosi. Tuomet pavyko pasiūlyti, kad to nebūtų“, – pripažino V. Adamkus.

Pagal Aplinkos apsaugos ministerijos info ir GRYNAS.lt

A. Adamkienė pripažino, kad V. Adamkus labiausiai nerimauja dėl tilto į Neringą.

P. Garkausko nuotr.

RYTYS

Rytys – rytinis, iš rytų pučiantis vėjas. Puslapis „Rytys“ pristato JAV lietuvių naujienas iš rytų pakrantės valstijų.

Redaktorė Vaida Lowell • El. paštas: draugas.east.coast@gmail.com

Rūta Kazakaitytė, ilgametė Šv. Juozapo parapijietė ir Waterbury gyventoja, vaišina lietuvišku bulvių plokštainiu
Valerie Rodgers nuotr.

Festivalio „The Gathering“ eisenoje Lietuvą atstovavo gausus būrys lietuviškais atributais ir tautiniais rūbais pasipuošusių dalyvių.
Gary McGuire nuotr.

Connecticuto lietuviai dalyvavo tarptautiniame festivalyje

LINAS BALSYS

Gegužės 17 d. Waterbury mieste, Connecticuto valstijoje, įvyko jau antrus metus iš eilės miesto organizuojamas tarptautinis ir tarporganizacinis festivalis „The Gathering“. Festivalyje dalyvavo per 60 skirtingų tautybių ir etninių grupių atstovų: lietuvių, albanų, italų, portugalų, brazilų, atstovų iš Karibų salų, Pietų Amerikos, Jamaikos bei kitų šalių. Festivalio šūkis yra „We all came from somewhere, now it's time to come together“ (liet. „Mes visi iš kažkur atvykome, dabar laikas kartu sueiti“).

Lietuviai aktyviai dalyvavo eisenoje ir renginiuose. Eisenoje Lietuvą atstovavo apie 25 lietuviškais atributais ir tautiniais rūbais pasipuošusių dalyvių, kurie nešė vėliavas ir plakatus. Tarp dalyvių buvo galima pamatyti Lietuvos Vyčių 7-tą kuopą, Waterbury Lietuvių Bendruomenę, Connecticuto Lietuvių sporto klubą ir Waterbury Lietuvių klubą, kuris pirmą kartą pasirodė su naujai sukurtais plakatais ir vėliavomis papuoštu sunkvežimiu. Sunkvežimiu važiavo dalyviai, kuriems buvo sunku nueiti visą eisenos atstumą. Atstumas nuo pradžios iki galo buvo apie vieną mylią.

Eisenos pabaigoje dalyvius pasitiko miesto meras Neil O'Leary kartu su kitais valdžios atstovais, tarp jų buvo ir Connecticuto valstijos gubernatorių Dannel Malloy.

Parke lietuviai turėjo pasistatę tris palapines, o jose buvo galima sutikti Lauryną Misevičių ir Laimą Reiss su įvairiais suvenyrais, Iną Petruškevičiūtę-Grove su juvelyriniais dirbiniais. Šv. Juozapo parapija kvietė paragauti kugelio, o Waterbury Lietuvių klubas – lietuviško „Švyturio“ alaus. Tai buvo vienintelis tautinis alus, kuris buvo parduavinėjamas renginyje.

Kelios dešimtys skirtingų tautų organizacijų kvietė ragauti nacionalinių patiekalų ir gėrimų bei apžiūrėti meno ar istorijos parodėles. Trijose scenose

pasirodė daug muzikos ir šokių ansamblių, atstovaujančių įvairias pasaulio tautas. Tikimės, kad gal kitais metais galės pasirodyti ir „Berželio“ šokėjai su lietuviškų tautinių šokių programėle.

Šiais metais festivalyje apsilankė apie 8 000 ar gal net ir daugiau žmonių, daug daugiau nei pernai. Pagal visus rodiklius, jau net ir dabar kalbama, kad kitais metais vėl įvyks šis renginys, kuris tampa vienu iš populiariausių Connecticuto valstijoje.

Lauksime visų gausaus dalyvavimo kitais metais šiame renginyje!

Įvairias tautas suburiančiame festivalyje albanai pakvietė dalyvius bendram šokiui.

John Murray nuotr.

Birželio išvežimų paminėjimas Hartforde, CT

ASTA NENORTIENĖ

1941 m. birželio 14 d. minime Gedulo ir vilties dieną. Gedulo – dėl beprasmiškai prarastų gyvybių ir vilties, kad tai daugiau niekada nepasikartos. Vyresnės kartos žmonių pasakojimai, dokumentinė medžiaga, filmai bei muziejų ekspozicijos mums primena to meto išgyvenimus ir skausmą. Tarp 1941–1952 m. iš Lietuvos buvo ištremta per 135 000 žmonių. Vieni buvo ištremti į Sibiro gelmes, kiti – į GULAG'o stovyklas. Kai kuriems iš jų pavyko grįžti į tėvynę, o daugelio likimai taip ir liko nežinomi.

Šios dienos negalime pamiršti, todėl ji buvo paminėta ir Hartforde, CT bendruomenėje. Minėjimas prasidėjo šv. Mišiomis Šv. Trejybės bažnyčioje, kuriose kunigas Jacobs trumpai priminė šios dienos istoriją, o po to buvo pasimelsta už visus žuvusiuosius. Parapijos choras, vadovaujamas J. Petkaičio, maldas palydėjo gražiomis giesmėmis. Po Mišių visi susirinko prie kryžiaus bažnyčios kieme, kur choristų vedami sugiedojo „Marija, Marija“. Tolimesnė programa vyko parapijos salėje. Diana Norkienė pakvietė tylos minute pagerbti visus žuvusiuosius ir pristatė šiam minėjimui puikiai tinkantį Vytauto V. Landsbergio filmą „Trispalvis“. Šis istorinis laikotarpis buvo sunkus tiek ištremtiems, tiek bėgantiems nuo sovietų armijos, tiek likusiems. Šiame filme galima pajusti tuometinę gyvenimo dvasią, čia bandoma sukurti apibendrintą pokario laisvės

kovotojo portretą – nejuodinamą ir nešviesinamą, autentiškai piešiamą dvylikos to meto kovų liudininkų, buvusių partizanų ir jų ryšininkų. Jame daug įtaigių dokumentinių pasakojimų, perspynusių su vaidybinėmis scenomis. To meto nuotaikas ir išgyvenimus dar pagilina Ievos Norkutės atliekamos partizanų dainos, palydimos Martyno Levickio akordeono garsų. Pavadinimas „Trispalvis“ taip pat turi paskirtį – kiekviena spalva simbolizuoja atskiras filmo dalis. Geltona – muzikinis filmo elementas. Muzika „geltona“, nes atliekamos dainos nufilmuotos rudens fone, geltonų lapų fone, o tai turbūt siejasi su melancholija, senų gražių dienų ilgesiu. Vaidybinio kino elementams atiteko žalia spalva. Šašajos gal ir primityvokos, bet žalia buvo partizanų uniforma, o ir filmuota žaliuoju metų laiku. Na, o raudona spalva „nusidažė“ istorijų pasakotojai. Ji turėtų simbolizuoti filmo herojų gyvenimo tragizmą, išgyventas kančias.

Minėjimo pabaigoje D. Norkienė padėjo visiems susirinkusiems už dalyvavimą, choro vadovui J. Petkaičiui ir choristams – už giesmes, O. Ambrazaitienei su vyru, Reginei Žiūrienei, R. Samiui – už pagalbą puošiant altorių bei salę ir tvarkant aparatūrą. O mes, savo ruožtu, dėkojame CT apygardai ir Hartforde valdybai už prasmingą minėjimą, o Dianai už jos nuolatines pastangas mus sukviesti į gražius renginius.

Talentų festivalis „Jauna širdis mene“ subūrė mažuosius artistus

Talentų festivalyje „Jauna širdis mene“ buvo pristatyti dvidešimt trys pasirodymai, vaikai grojo, dainavo bei šoko.

Irinos Melikovos-Brusokienės nuotrauka

RŪTA ANDRIUŠKEVIČIŪTĖ

Birželio 15 d. Estų namuose, Jackson, New Jersey valstijoje vyko jaunųjų lietuvių talentų festivalis „Jauna širdis mene“. Talentų vakare pasirodė per trisdešimt lietuvių vaikų ir du kviestiniai svečiai. Įvyko dvidešimt trys pasirodymai, vaikai grojo, dainavo bei šoko. Mažieji talentingai skambino fortepijonu, buvo galima išgirsti ir akustinės bei elektrinės gitaros garsus, būgnus, smuiką ir net akordeoną.

Fortepijonu vaikai skambino kompozitorių Ludwig van Beethoven, Wolfgang Amadeus Mozart, Frederic Chopin bei kitus kūrinius. Jie taip pat padainavo daug lietuviškų ir porą anglišių dainų. Žiūrovų akis džiugino ir Lotynų Amerikos šokis „Ča-ča-ča“. Kviestiniai renginio svečiai buvo armėnai pianistai Vahn ir Ani Mouradian. Pastaroji yra armėnų jaunųjų New Yorko talentų 2012–2014 metų konkurso diplomantė ir to paties konkurso 2013 metų laureatė – ji sulaukė ypač gausių žiūrovų plojimų.

Festivalio šeimininkai – New Jersey valstijos vietiniai lietuviai, dauguma – muzikos studijos „Spin-

dulėlis“ auklėtiniai. Kiti festivalio dalyviai – Vinco Krėvės lituanistinės mokyklos auklėtiniai iš Philadelphia valstijos. „Spindulėlio“ vadovė ir festivalio organizatorė Violeta Kundrotienė teigė, kad vaikams tokie renginiai yra labai reikalingi, nes juose vaikai ne tik gali parodyti ką moka, bet ir „prisijaukinti“ sceną, išmokti, kaip joje elgtis, kaip kalbėti viešai. Būtent todėl patys renginio dalyviai – „Spindulėlio“ auklėtiniai, padedami Violetos, vedė renginį. Organizatorė taip pat teigė, kad vaikai nori susiburti, susipažinti ir bendrauti, o tokie renginiai puikiai tam tinka.

Simbolinės dovanos buvo įteiktos visiems dalyviams. Kartu su dovanomis buvo įteiktas ir dainos „Aš ir tu“ tekstas. Ši daina, kaip planuojama, bus tarsi simbolinis talentų festivalio himnas, kadangi tiek pati renginio organizatorė, tiek dalyviai ir jų tėveliai tikisi festivalį paversti tradiciniu ir keliaujančiu vis į kitas valstijas.

Pakalbinus festivalio dalyvius tapo aišku, kad vaikai noriai dalyvaus talentų pasirodyme ir kitais metais. Viena festivalio dalyvių Elena, šokusi „Ča-ča-ča“, teigė, kad kitais metais ne tik šoks, bet dar ir

Martinas Brusokas ir Elena Stankevičiūtė žiūrovus džiugino „Ča-ča-ča“ šokiu.

grieš smuiku. Vienas jauniausių dalyvių, penkiametis Joris, kitais metais nusiteikęs ir dainuoti, ir groti kokiu nors muzikos instrumentu. Vaikai gyre ne tik vieni kitų pasirodymus, bet ir buvo sužavėti festivalio viešnios Ani pasirodymu.

Pasibaigus renginiui visų laukė vaisės, paruoštos „Spindulėlio“ auklėtinių mamų, gaivieji gėrimai bei du tortai, užsakyti specialiai jaunųjų talentų vakarui.

FBI skaidrina savo veiklą

ALGIS KAZLAUSKAS

Birželio 19 d. Lietuvių verslininkų sąjunga Balzeko lietuvių kultūros muziejuje surengė susitikimą su FBI darbuotojais. Diane Carbonara, pristatydamą prelegentus, pareiškė, kad jos globojamos programos tikslas – supažindinti žmones su FBI veikla, užmegzti tampa ryšius su visuomene. Diane, FBI narė ir supažindinimo sueigų rengėja, susirinkusiems Lietuvių verslininkų sąjungos kambaryje pristatė Todd Carroll, Čikagos apygardos vadovą, du agentus ir vieną analitikę.

Sueigoje Balzeko lietuvių kultūros muziejuje dalyvavo ir Lietuvių verslininkų sąjungos nariai, ir norintys susipažinti su sąjungos veikla. Atvykusius sudomino neįprastos temos parinkimas. Savo ruožtu muziejaus darbuotojai supažindino prelegentus su lietuvių muziejumi.

Kalbėtojai pateikė žinių apie savo organizacijos istoriją. Šiam vakarui detaliau pagvildinti buvo pasirinktos viešosios korupcijos ir prekybos žmoniškais temomis. Amerikoje dirba apie 40 000 agentų ir padėjėjų. Be to, FBI dar turi atstovų beveik visose pasaulio valstybėse. Tad FBI tinklas platus. Jos prioritetas – apginti kraštą nuo teroristinių veiksmų. Tačiau atsakomybių sąrašas ilgas. Todd Carroll sakė sutinkąs su nuostata, kad prieš klausian-

tis telefoninių pokalbių reikia gauti teisėjų leidimą. Jis aiškino, kad netikslu manyti, jog šią informaciją Nacionalinė saugos agentūra lengvai pateikia. Ispėjo, kad kibernetinėje srityje esame nuolat puolami. El. pašta reikia naudoti atsargiai. Kai skaitome kompiuteriu gautą laišką, suteikiame eigą ir slapta prisegtomis programoms. Visos mūsų kompiuterio žinios ir laiškai atsiskleidžia „slapukui“.

Specialus agentas Craig Henderson papasakojo apie sudėtingą veiksmų seką gaudant nusizengiančius valdi-

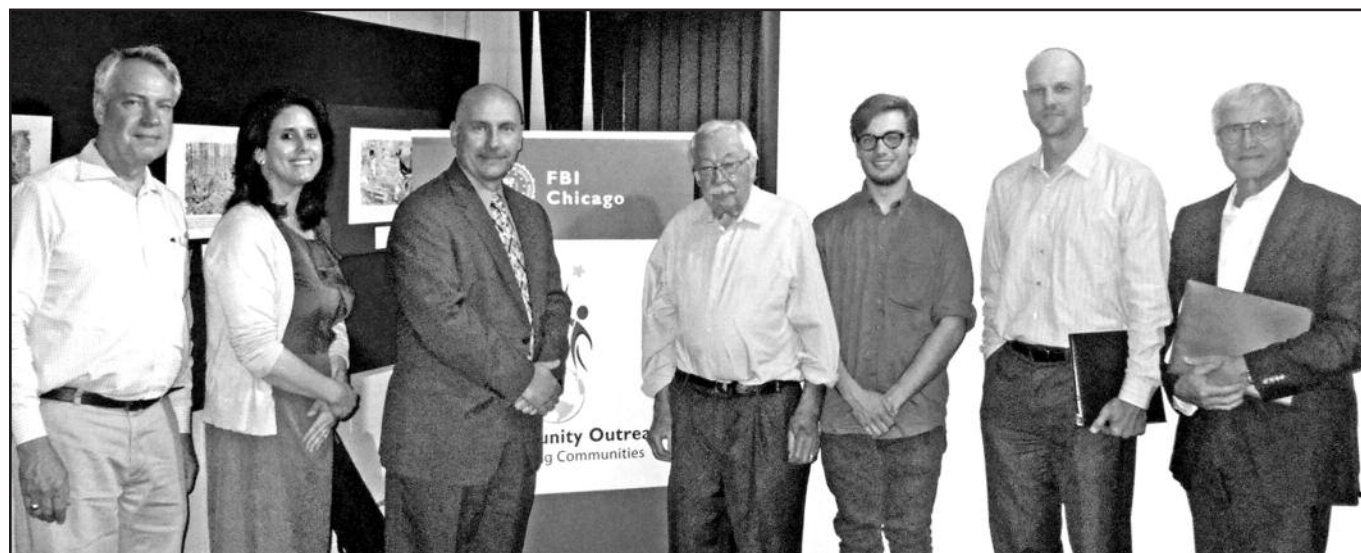
ninkus ir politikus. Paskutiniai trys Ili-nojaus gubernatoriai sėdėjo už grotų. Jis sakė, kad į verslininko skundą reaguojama ne tučtuojau – iš pradžių situacija atidžiai tiriama, kad nebūtų klaidingų išvadų ir be reikalo nebūtų pažeistas politiko orumas. Atsakydamas į dalyvio klausimą, Craig teigė nematąs ryšio tarp didėjančios politikų korupcijos ir gausių žudynių Čikagoje. Jis aiškino tai dabartine išsigalėjusia „mada“ ginčą spręsti naudojant šaudmenis, o ne kumščius, kaip anksčiau.

Apie moterų kaip vergių išnaudojimą lytiniais patarnavimams kalbėjo analitikė Andrea Krauth. Bet specialus agentas Don Anderson sakė,

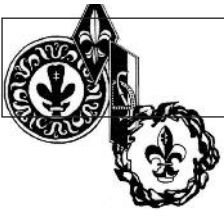
kad tai ne vienintelė dabarties žmonių vergavimo sritis. Kartais imigrantai priviliojami į restoranus indų plauti ir vežiojami po įvairias vietas dirbti šio darbo beveik be jokio užmokėsčio. Jis tvirtino, kad agentai yra pasiruošę suteikti pagalbą pakliuvusiems į bėdą.

Paklausti, ar į prievartos kategoriją galėtų patekti pagal specialias vizas iškviesti programuotojai, kurie „pririšti“ prie darbdavių ir mažiau atlyginami, prelegentai nenorėjo sutikti su tokiu vertinimu.

Lietuvių verslininkų sąjungos pirmininkas Stanley Balzekas, Jr. dalyvių vardu padėkojo svečiams už išsamų FBI veiklos pristatymą.

Iš k.: Stanley Balzekas III, Diane Carbonara, Todd Carroll, Stanley Balzekas, Jr, Vasaris Balzekas, Andrius Jasmanta ir Algis Kazlauskas Rūtos Akelaitytės nuotr.

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė Aušra Jasaitytė Petry • 8830 Magnolia Court • Orland Park, IL 60462 • El. paštas: ausra67@sbcglobal.net

2014 metų
Vydūno jaunimo fondo teikiamos
dr. Dominikos Kesiūnaitės
ir
prof. Stepono Kolupailos
1,000 dol. vardinės stipendijos
Lietuvių skautų sąjungos nariams

62 metus gyvuojantis Vydūno jaunimo fondas remia lietuvių studentų studijas ir vertingų knygų leidimą, skiria mokslo premijas Akademiniio skautų sąjungos garbės narių vardais, leidžia knygas, skelbia rašinių konkursus ir remia vertingus Lietuvių skautų sąjungos ir Lietuvos skautijos lavinimo pobūdžio projektus.

Nuo 2010 metų Vydūno jaunimo fondas pradėjo skirti 1,000 dol. vardines stipendijas studijuojantiems Lietuvių skautų sąjungos nariams. 2014 metais bus skiriama aštuoniolika stipendijų studentams, kurie atitinkamai užpildo stipendijos prašymo anketą ir pateikia reikalaujamą dokumentaciją iki šių metų **liepos 1 d.**

Šių metų stipendijos pavadintos dr. Dominikos Kesiūnaitės bei prof. Stepono Kolupailos vardais.

Domīnika Kesiūnaitė, gimusi 1903 m. rugpjūčio 17 d. Rusijoje, buvo medicinos gydytoja, viena studentų skautų draugovės 1924 m. steigėjų, ilgametė Lietuvių skaučių seserijos veikėja, buvusi vyriausia skautininkė, pasišventusi akademinės skautijos veikėja. Mirė 1964 m. liepos 24 d. Clevelande.

Steponas Kolupaila gimė 1892 m. rugsėjo 9 d. Latvijoje. Mokslininkas hidrologas, Vytauto Didžiojo ir Notre Dame universitetų profesorius, visuomenininkas, vyresnysis skautininkas, labai artimai susigyvenęs su skautybe, ypač akademinė, kelionių Lietuvos vandenimis organizatorius. Mirė 1964 m. balandžio 9 d. South Bend, IN.

Vydūno Jaunimo fondo teikiama filisterės
Gražinos Musteikytės
10,000 dol. vardinė stipendija

62 metus gyvuojantis Vydūno vardo jaunimo fondas remia lietuvių studentų studijas ir vertingų knygų leidimą, skiria Akademiniio skautų sąjungos garbės narių vardo mokslo premijas, leidžia knygas ir skelbia rašinių konkursus.

Vydūno fondas, siekdamas įvykdyti Gražinos Musteikienės testamentą, įkūrė fil. Gražinos Musteikytės vardinę stipendiją. Didžioji mecenatė labai mylėjo Lietuvos jaunimą, juo rūpinosi ir tikėjo jaunimo ateitimi. Gražina Musteikienė, norėdama įprasminti dukros Gražinos, per anksti iškeliavusios į Amžinuosius namus, atminimą, kreipėsi į Vydūno fondą su prašymu įsteigti stipendiją lietuvių kilmės studijuojantiems bei skautaujantiems jaunuoliams.

Fil. Gražina Musteikytė baigė biochemijos mokslus bakalauro laipsniu „St. Xavier“ kolegijoje ir magistro laipsniu Čikagos universitete. Vėliau Gražina gilino savo studijas mikrobiologijos srityje „Sorbonne“ universitete Paryžiuje. Jos indėlis akademių skautų veikloje buvo didelis. Gražina pasižymėjo draugiškumu, kuklumu, nuoširdumu, darbštumu ir pareiškumu. Prieš savo mirtį 1974 metais Gražina buvo Vydūno fondo įgaliotinė Ilinojaus valstijai. Artimos draugės prisimena fil. Gražiną Musteikytę kaip šiltą, mielą ir protingą asmenybę.

Reikalavimai ir kriterijai

Stipendija skiriama už Lietuvos ribų gyvenančiam/gyvenančiai lietuvių skautui/skautei;

- ne Lietuvos piliečiui/pilietei;
- aktyviai dalyvaujančiam/čiai skautų veikloje;
- susimokėjusiam/susimokėjusiai Lietuvių skautų sąjungos 2013–2014 nario mokesčių;
- kandidatas turi būti studijavęs universitete, kolegijoje, aukštojo mokslo įstaigoje bent dvejus metus;
- stipendiją kandidatas turi naudoti studijoms bet kurioje pripažintoje mokslo įstaigoje.

Pateikiami dokumentai

- stipendijos prašymo anкета;
- vėliausias oficialus pažymių sąrašas („transcript“);
- dviejų dėstytojų rekomendacijos;
- vieno skautų vadovo rekomendacija.

Stipendijos prašymo anketą galima gauti Vydūno jaunimo fondo tinklalapyje: www.vydunofondas.net

Stipendijos prašymo anketą su visa dokumentacija gražinti Vydūno jaunimo fondui iki **liepos 21 d.** Stipendija bus paskirta rugpjūčio mėnesio pradžioje.

Pažymėkite datą!
Akademinio skautų sąjungos
90 metų (1924–2014)
suvažiavimas

Jis vyks: 2014 m. spalio 17–19 d.

Wyndham Lake Buena Vista Resort –
Orlando, Floridos apylinkėje

Pradėkite ieškoti skrydžio bilietų dabar!

Penktadienį – atidarymas/susipažinimo vakaras

Šeštadienį – programa/iškilmingas pokylis

Sekmadienį – šv. Mišios, programa, suvažiavimo uždarymas

Suvažiavimo dalyviams, apsigyvenusiems viešbutyje, kuriame vyks suvažiavimas, bus taikoma grupinė nuolaida!

Norintiems pratęsti viešnagę,
taip pat bus taikoma nuolaida.

Daugiau informacijos bus paskelbta vėliau.

Skautiška vasara
tai pirmiausia, žinoma, stovyklavimas!

2014 vasaros stovyklos ir suvažiavimai:

Rako stovykla „Metai“ 2014

liepos 19 d. – rugpjūčio 2 d.

Ramiojo vandenyno rajono

liepos 23 d. – rugpjūčio 2 d.

Europos rajono stovykla „Puntukas“

liepos 26 d. – rugpjūčio 2 d.

Toronto „Romuva“

rugpjūčio 10–23 d.

Atlanto rajono „Laiko kilpa“

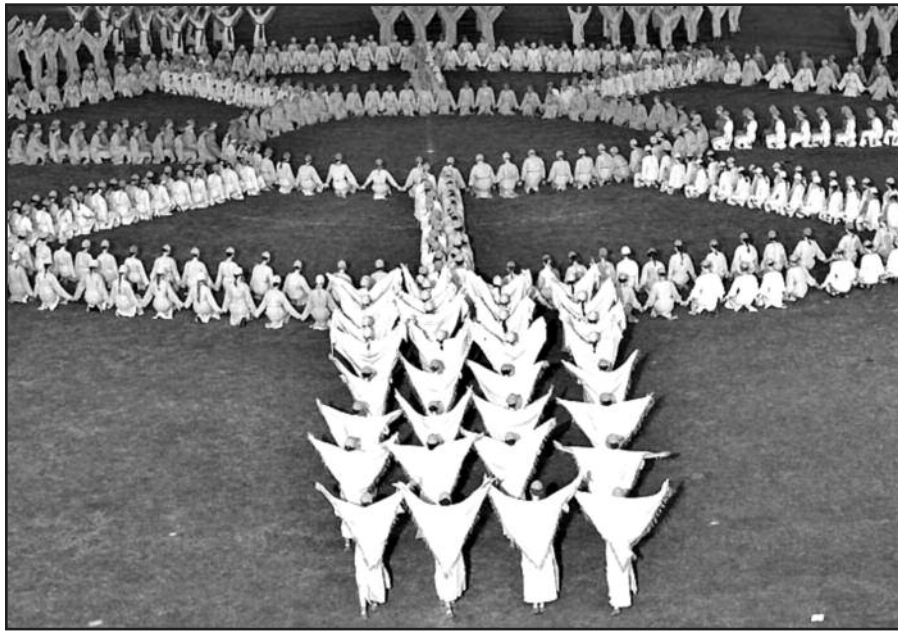
rugpjūčio 17–24 d.

Iki pasimatymo!

Dainų šventė:

Šokių diena dovanos daugiau kaip septynis tūkstančius atlikėjų šypsenų

Martyno Vidzbelio nuotr.

EGLĖ LADIGIENE

Daugiau nei 7,5 tūkstančių šokėjų, spalvingi tautiniai drabužiai, nuotaikinga muzika ir išpūdingos tūkstantinės šokėjų kompozicijos, – tokia dovana šalies šokio mėgėjams šių metų liepos 5 dieną, šeštadienį, Lietuvos futbolo federacijos stadione rengia jubiliejinės Dainų šventės organizatoriai. Šventės nuotaiką kurs ir renginio tema „Sodauto“ atspindės specialiai sukurti vaizdo siužetai, o pats renginys neapsieis be tokių seniai pamėgtų šokių kaip „Gyvataras“, „Subatėlė“ bei „Pūtė vėjas“. Šventės kulminacija taps daugeliui puikiai žinomas suktinis „Bitute, pilkoji“, kurį šoks visi septyni su puse tūkstančio dalyvių.

„Šokių diena – tai pirmiausia šventė akiai: galimybę išvysti sinchroniškai šokanti tūkstantinį atlikėjų kolektyvą turime tik per Dainų šventes – vos kas ketverių metus. Šįkart ji bus ypatinga ir tuo, kad vyks naujoje vietoje – Lietuvos futbolo federacijos stadione. Būtent dėl to visus šokio mėgėjus norime pakviesti išsigyti bilietus į šį reginį, kuriame pilnai atsiskleis ir apšvietimo efektai, ir domėtis galimybe išvysti šį reginį jau dabar. Naujajame stadione telpa žymiai mažiau žiūrovų nei iki šiol, tad, pritrūkus bilietų, esame pasirengę tą pačią dieną surengti ir antrąjį dieninį pasirodymą“, – sako Dainų šventės direktorius Saulius Liausa.

Šiais metais šokių dienos organizatoriai pasirengę žiūrovus nustebinti savita namų temos interpretacija. „Šokio gerbėjams dovanosime išskirtines kompozicijas, pasakojančias apie mūsų namus ir neatskiriama jų dalį – sodą“, – sako Vidmantas Mačiulskis, Šokių dienos kūrybinės grupės vadovas. Jo teigimu, žiūrovus stebins įvairiausi šokėjų kuriami „piešiniai“, iliustruojantys korio, sodo, namo, verpstės bei kitus aktualius motyvus.

Šokių dienos programą sudarys „Prologas“, kuriame užsimegs valstybės ir šeimos kūrimo tema, penkios dalys, susijusios su gyvenimo ciklu, šeimos istorija, ir „Finalas“, kuriame visi sugrįš į namus. Prieš kiekvieną dalį bus rodomas trumpas vaizdo siužetas, kuris atskleis jos idėją. Juos lydės Šokių dienos režisieriaus Gintaro Zarecko sukurti tekstai. Iš viso Šokių dienoje bus pristatyti 26 baletmeisterių darbai. Šalia visiškai naujų, šiai šven-

tei sukurtų kūrinių, bus atliekami ir lietuvių tautinio šokio patriarchu laikomo profesoriaus Juozo Lingio šokiai, atliekami nuo 1950 m. daugelyje Lietuvos šokių švenčių. Iš viso renginio repertuarą sudarys 37 kūriniai, iš jų 17 sukurta specialiai šiai Dainų šventei.

Šalia žinomų šokio meistrų, kaip Tamaros Kalibataitės, Ričardo Tamučio, Laimutės Kisieliienės ir Birutės Navickaitės darbų, šventės metu bus atlikti visai nauji projektai – kuriant naujas šokio kompozicijas įvedamos ir naujos choreografinės raiškos priemonės, kurios derinasi su tautiniu šokiu. Taip pat bus pristatyti ir kylančių šalies baletmeisterių Živilės Adomaitienės, Agnijos Šeiko-Sarulienės, Zitos Vaškeliienės, Ilonos Baltikauskaitės, Raimundo Markūno ir Dariaus Berulio šokiai.

Muzikine prasme reginys pasiūlys ir unikalių kūrinių: dalį naujai sukurto muzikos įrašė patys jos kūrėjai – kompozitorė Zita Bružaitė, Nijolė Sinkevičiūtė bei multiinstrumentalistas Skirmantas Sasnauskas. Be to, naujuose kūriniuose derės ir etnografinio ansamblio, styginių kvarteto bei džiazo muzikantų įrašai.

Specialiai Šokių diena kuriamą centrinę aikštės dekoraciją, kuri renginio metu transformuosis į šventės emblema, pakyla atlikėjams, namų židinių ir valstybės aukurą. „Ši konstrukcija turėtų tapti centrine šventės ašimi, apie kurią ir suksis visas šventės veiksmas“, – pasakoja Šokių dienos kūrybinės grupės vadovas.

Jubiliejinėje Dainų šventėje dalyvaus ir rekordinis išeivių lietuvių šokių grupių skaičius – Šokių šventėje planuoja dalyvauti šokių grupės iš 11 šalių: JAV, Kanados, Urugvajaus, Argentinos, Australijos, Švedijos, Didžiosios Britanijos, Vokietijos, Lenkijos, Latvijos ir Rusijos. Didžiausias šokėjų būrys – iš Lietuvos.

Šokių dienos programą kūrė ir jos įgyvendinimu rūpinasi Šokių dienos kūrybinės grupės vadovas V. Mačiulskis bei šventės koordinatė – Lietuvos liaudies kultūros centro Choreografijos poskyrio vadovė Snieguolė Einikytė ir vyr. specialistė Gražina Kasparavičiūtė. Šokių diena į Dainų šventės programą pirmą kartą įtraukta 1937 metais.

Daugiau informacijos: www.dainusvente.lt

Dainų diena pakvies prie vieno stalo susėsti visą Lietuvą

Šiais metais visą Lietuvą sujungiančią Dainų šventę iškilmingai pabaigs Dainų diena. Jos metu netrūks vienijančių ritualų: vienu kvėpavimu dainas, su kuriomis užaugome, atliks per dvylika tūkstančių choristų iš 350 kolektyvų. Renginio metu prisiminsime ne tik Dainų šventės ištakas – prieš 90 metų nuskambėjusią pirmąją Dainų dieną, bet ir Baltijos kelio, sujungusio visus su daina, 25 metų jubiliejų. Dalyvių eitynėmis nuo Katedros aikštės į Vingio parką prasidėsiančio renginio kulminacija taps 21 val. kartu su viso pasaulio lietuviais giedama „Tautiška giesmė“. Šiomet pirmą kartą šventės organizatorių iniciatyva Karaliaus Mindaugo karūnavimo dieną, liepos 6-ąją, minėsime Tautinio kostiumo dieną.

„Daina lietuviui – neatsiejama jo savasties dalis. Vingio parko estradoje aidės gražiausi visų laikų kūriniai chorui – nuo klasikinių iki modernių harmonijų ir šiuolaikinių ritmų, senųjų liaudies dainų ir, žinoma, mūsų didžiojo turto – *a cappella*, t. y., be instrumentinio pritarimo atliekamų kūrinių, – jų šiomet programoje numatyta daugiau negu bet kada anksčiau“, – pasakoja Dainų dienos kūrybinės grupės vadovas Vytautas Miškinis.

Dainų dienos režisūros sprendimus sujungs lopšio ir stalo simboliai. „Dainų diena – tai mūsų visų susitikimas melodijoje, skambančioje jau tūkstančius metų. Lopšį pasirinkome kaip kalbos, dainos, tautos ir jų dermės simbolį. Stalą – kaip pagrandinę vietą namuose, kur vyksta šventė“, – sako Dainų dienos režisierė Edita Mildažytė. Šie simboliai atsispindės ir scenografijoje – šalia scenos nutiestas ilgas stalas simbolizuos tradicinį stalą, apie kurį buriasi visa šeima. Jis bus naudojamas ir kaip pakyla, ant kurios vyks daug įvairių pasirodymų – jie bus transliuojami ir dideliuose ekranuose.

E. Mildažytės teigimu, rengiant Dainų dieną bus ieškoma ir daugiau naujų spalvų ir formų, vienijančių mūsų tautą, primenančių jautriausius momentus, kad ši, vos kas kelerius metus vykstanti dainos ir tautos šventė, įsimintų ilgam. Todėl bus naudojami ir svarbiausių kalendorinių švenčių simboliai, ir visiškai modernūs ak-

centai – šiuolaikinis jaunimas su riedučiais, kitos įdomybės.

Renginio programą sudarys keturios dalys: nuo protėvių laikų iki dabarties ir ateities. Jos metu skambės ir daina iš pirmosios Dainų šventės „Per giria girelę“, žiūrovams bus pristatyti nauji kūriniai „Mano gimtinė“ (žodžiai Maironio, muzika V. Miškinio), „Šalis mana“ (žodžiai Marcelijaus Martinaičio, muzika Algirdo Martinaičio), naujai nuskambės Dainiaus Pulausko „Pasakėlė“ vaikų chorams, paremta liaudies daina. Finalo metu skambės šios dainų šventės simboliu tapusi „Kur giria žaliuoja“.

Be tradicinės chorinės muzikos perlų programoje dalyvaus pučiamųjų orkestrai, ir solistai. Džiazo improvizacijomis džiugins D. Pulausko grupė, gitaromis ir soliniais pasažais – Gytis Paškevičius su daina „Mano kraštas“, Vitalijus Neugasimovas su ansambliu „Quorum“, o žinoma folkloro atlikėja Veronika Povilionienė vaikams skaitys pasaką.

Dainų šventės 90-metis siejamas su Kaunu, todėl ekranuose žiūrovai galės stebėti, kaip chorvedys Lioginas Abarius uždega aukurą laikinojoje sostinėje, iš ten yra išlydimas ir senu automobiliu išvyksta į Vilnių. Tuomet veiksmas persikels į tikrovę, Vingio parką, kur atvykęs L. Abarius į sceną įneš liepsnojančią deglą. Dainų dieną nebus pamiršta ir Baltijos kelio 25 metų sukaktis. Pakyloje susibūrę 350 chorų vadovai, pakvies visus, kaip Baltijos kelyje, sustoti, susikibti už rankų ir giedoti „Tautiška giesmė“.

Keičiantis chorams, ant pakylos bus demonstruojami tautiniai kostiumai, išryškinantys Lietuvos regionų puošybos grožį ir savitumą. Tai bus svarbus šventės akcentas, mat būtent liepos 6-ąją, finalinę Dainų šventės dieną, pirmą kartą minėsime ir Tautinio kostiumo dieną. Ją Dainų šventės organizatoriai kvies švęsti pasipuošus tautiniu kostiumu ar jo detale. Taip pat planuojama pasiūlyti tautinio kostiumo tradicijos pagrindu sukurtų šiuolaikiškų aksesuarų. Beje, šioje šventėje tautiniais kostiumais puošis ir šventės dirigentai – jiems specialiai siūdinami kostiumai.

Artūro Mosiejeno nuotr.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Rusija siūlo išstoti iš NATO mainais už dujas

Vilnius (BNS) – Kai kurių Baltijos šalių politikai iš Rytų sulaukia pasiūlymų, kad jeigu jų šalis išstotų iš NATO, gautų pigesnės naftos ar dujų, interviu vokiečių savaitraščiui sakė Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė.

„Rusija bando daryti įtaką vadinamosioms postsovietinėms teritorijoms ir mėgina išlaikyti Baltijos valstybes priklausomas ekonomiškai, energetiškai, politiškai. Taip pat priversti jas būti ne itin aktyviomis ir lojaliomis NATO bei ES narėmis (...) Be to, gauname informacijos, kad kitose Baltijos šalyse, ne Lietuvoje, nes mes esame šiuo atveju stipresni, vyksta derybos su kai kuriais politikais, sulaukiama pasiūlymų iš Rytų, pavyzdžiui, kad jeigu išstotumėte iš NATO, dujų ar naftos gautumėte pigiau“, – interviu Vokietijos savaitraščiui „Focus“ sakė D. Grybauskaitė.

Grasinimai iš Maskvos

Vilnius (ELTA) – Rusijos Federacijos tarybos užsienio reikalų komiteto narys Igoris Morozovas sako, kad Lietuvos prezidentei Daliai Grybauskaitėi Rusijos prezidento Vladimiro Putino vykdomą politiką sulaukus su Adolfo Hitlerio ir Josifo Stalino veiksmais Rusija turi nutraukti visus santykius su Lietuva ir pradėti taikyti ekonomines sankcijas.

„Toks pareiškimas nėra priimtinas iš Europos Sąjungos valstybių vadovui – jis panaikina visus galimus tarptautinius santykius tarp Rusijos ir Lietuvos. Į tokių tarptautinio masto storžieviškumą turime atitinkamai atsakyti griežtomis ekonominėmis sankcijomis: nutraukti naftos produkcijos tranzitą ir atsaukti palankų režimą Rusijos rinkose lietuviškoms įmonėms“, – pareiškė I. Morozovas.

Deputatas nurodo, kad jeigu vienos iš Europos Sąjungos valstybių vadovė leidžia sau tokius pasisakymus, tai reiškia, kad ir viso regiono pozicija Rusijos atžvilgiu griežtėja.

„Už viso to stovi Washingtonas, išlaikantis Baltijos valstybių karines pajėgas ir šias įtraukia į NATO vyk-

domas programas“, – priduria politikas.

Vis dėlto, anot jos, Baltijos šalims reikia geriau pasirengti, kad tokia galimybė nebūtų nė svarstoma.

D. Grybauskaitės teigimu, Vakarai turi stengtis tapti ekonomiškai nepriklausomi nuo Rusijos, nes toliau nuo jos priklausyti „pernelyg rizikinga“.

Kita vertus, Lietuvos vadovės teigimu, Rusijos invazija į Baltijos šalis vargu ar yra įtikima, nes jos priklausoma NATO.

„Sveikiname su kandidatės statusu, – parašė S. Fuele socialiniame tinkle ‘Twitter’. – Taip pripažįstamos pa-

stangos reformuotis, padrašinimas žengti pirmyn“.

Atitinkamas sprendimas priimtas birželio 24 d. Bendrijos užsienio reikalų ministrų susitikime Liuksemburge. Kandidatės statusas nereiškia, kad su šalimi jau pradėtos derybos ar kad ji jau priimama į ES. Tai yra ligšiolinės pažangos pripažinimas.

„Sveikiname su kandidatės statusu, – parašė S. Fuele socialiniame tinkle ‘Twitter’. – Taip pripažįstamos pa-

B. Obama grasina V. Putinui naujomis sankcijomis

Washingtonas (ELTA) – JAV prezidentas Barack Obama dėl Ukrainos krizės dar kartą pagrasino naujomis sankcijomis Rusijos vadovui Vladimirui Putinui.

Per pokalbį telefonu su V. Putinu B. Obama reikalavo „konkrečių veiksmų“ įtampai Ukrainos Rytuose su-

švelninti. Priešingu atveju Maskva esą turi būti pasirengusi „papildomiems nuostoliams“.

Washingtonas kaltina Maskvą remiant prorusiškus separatistus kaimyninėje šalyje ir leidžiant per sieną gabenti ginklus.

ES atvėrė vartus Albanijos narystei

Briuselis (BNS) – Europos Sąjunga leido Albanijai pradėti eiti keliu, vedančiu narystės link – šiai mažai Balkanų šaliai suteiktas ES kandidatės statusas, pranešė bloko plėtros komisaras Stefan Fuele.

„Sveikiname su kandidatės statusu, – parašė S. Fuele socialiniame tinkle ‘Twitter’. – Taip pripažįstamos pa-

stangos reformuotis, padrašinimas žengti pirmyn“.

Atitinkamas sprendimas priimtas birželio 24 d. Bendrijos užsienio reikalų ministrų susitikime Liuksemburge. Kandidatės statusas nereiškia, kad su šalimi jau pradėtos derybos ar kad ji jau priimama į ES. Tai yra ligšiolinės pažangos pripažinimas.

Nigerijoje pagrobta per 60 moterų ir mergaičių

Maiduguris, Nigerija (BNS) – Itariami „Boko Haram“ kovotojai iš kaimų neramiame Nigerijos šiaurės rytų regione pagrobė daugiau kaip 60 moterų bei mergaičių ir 31 berniuką.

Žmonės buvo pagrobti praėjusią savaitę, per virtinę „Boko Haram“ už-

puolimų Kumabzosa kaime Borno valstijos Damboa rajone. Dar mažiausiai 30 žmonių žuvo. Nigerijos vyriausybė ir kariškiai jau buvo kritikuojami dėl lėto atsako į daugiau kaip 200 mokyklinio amžiaus mergaičių pagrobimą balandžio 15 d.

Wilders nepavyko suformuoti euroskeptikų grupės

Haga (BNS) – Olandų euroskeptikas Geert Wilders sakė, kad jo Laisvės partijai (PVV) ir dar keturioms partijoms, tarp jų – Prancūzijos Nacionaliniam frontui (FN), nepavyko suformuoti grupės Europos Parlamente (EP).

Partijos turėjo paprašyti savo, kaip grupės, statuso EP, po praėjusio mėnesio rinkimų, per kuriuos savo pozicijas visoje Europoje smarkiai sustiprino euroskeptiškos partijos.

Grupei EP suformuoti reikia mažiausiai 25 europarlamentarų iš septynių ES narių. Grupės gauna papildomą ES finansavimą ir kitokių privilegijų.

G. Wilders ir Prancūzijos FN vadovė Marine Le Pen reiškė optimizmą dėl to, kad dar dvi kitos partijos prisidės prie jų grupės, kuriai priklauso Belgijos kraštutinių dešiniųjų „Vlaams

Belang” (VB), Austrijos laisvės partija (FPÖ) ir Italijos Šiaurės Lyga.

„Esu įsitikinęs, kad galime tai padaryti vėliau šiais metais ir kad tada būsime radę europarlamentarus iš būtinų septynių šalių“, – sakė G. Wilders. Jis pažadėjo „iš vidaus sunaikinti Briuselio monstrą“.

Antimusulmoniška PVV gavo keletas vietų Europos Parlamente – viena vieta mažiau nei 2009 metais, priešingai Europos populistinei tendencijai.

Pasak G. Wilders, jis neformuos frakcijos „bet kokia kaina“, konkrečiai su Lenkijos Naujosios dešinės kongresu, kuriam vadovauja Janusz Korwin-Mikke.

J. Korwin-Mikke, kaip teigiama, išsakė antisemitinių komentarų ir pareiškė, kad moterys neturėtų turėti balsavimo teisės.

Šiukšlės vandenynuose – didžiuliai nuostoliai

Nairobi (ELTA) – Plastiko atliekos pasaulio jūrose, Jungtinių Tautų (JT) duomenimis, kasmet padaro mažiausiai 13 mlrd. dolerių žalą. Šiukšlės kelia grėsmę vandenynų gyventojams, turizmui ir žvejybai.

„Plastikas šiandien vaidina svarbų vaidmenį, tačiau mes negalime ignoruoti žalos aplinkai, kurią sukelia mūsų vartojimas“, – Kenijos sostinėje Nairobyje sakė JT aplinkos programos UNEP vadovas Achim Steiner.

Pasak ekspertų, kad būtų išvengta plastiko atliekų, turi būti mažinamas jo naudojimas, plastikas perdirbamas ir pakartotinai naudojamas. Aplinkosaugininkai reikalauja didesnio bendrovių indėlio mažinant plastiko šiukšlių kiekį.

UNEP ekspertai savo ataskaitoje, be kita ko, įspėja, kad jūrose išmetamos atliekos gyvūnams virsta nuodingu pašaru. Kiti vandenynų gyventojai,

pavyzdžiui, delfinai ir banginiai, įsipainioja į atliekas. Šiukšlės didelę žalą daro ir koraliniams rifams.

Kaip žalos pavyzdžiai ataskaitoje įvardijami ir užteršti paplūdimiai bei žvejybinės įrangos sugadinimas.

Didelę dalį plastiko jūrų srovės sustumia į didžiulius šiukšlių kalnus. Tačiau vis didesnį nerimą ekspertams kelia ir mažiausios plastiko dalelės, kurias praryja vandens gyviai.

Paminėtos 73-iosios Rainių tragedijos metinės

Vilnius (BNS) – Birželio 23 dieną Telšiuose bei šalia esančiuose Rainiuose pagerbtos 1941 metais čia įvykusios tragedijos aukos.

Rainių kankiniai pagerbti Telšių miesto senosiose kapinėse bei žudynių vietoje Rainių miškelyje, taip pat buvo

aukojamos šv. Mišios Rainių koplyčioje. 1941-ųjų birželio 25-osios naktį traukiantis sovietų armijai jos kariai Rainių miškelyje žiauriai nukankino 76 politinius kalinius, suimtus 1940–1941 metais ir kalintus Telšių kalėjime.

VERSLO NAUJIENOS

Tik 15 proc. gyventojų mano, kad ekonomika gerėja

Gegužės mėnesį 15 proc. apklaustų gyventojų teigė, kad per pastaruosius du mėnesius ekonominė padėtis Lietuvoje pagerėjo, daugiau nei pusė – 56 proc. – atsakė, kad ji nepasikeitė, ir ketvirtadalis – 26 proc. – respondentų nurodė, kad ekonominė šalies padėtis, jų nuomone, per pastaruosius kelis mėnesius pablogėjo. 3 proc. respondentų neturėjo nuomonės šiuo klausimu.

Naujienu agentūros ELTA užsakymu gegužės 14–23 dienomis rinkos ir viešosios nuomonės tyrimų bendrovės „Baltijos tyrimai“ apklausos duomenimis, gyventojų nuomonė šiuo klausimu per pastarąjį mėnesį nepasikeitė, o lyginant su vertinimais prieš metus, šiek tiek (4 procentiniais punktais) sumažėjo teigiamai vertinančiųjų ekonominę padėtį šalyje. 2013 metų gegužę 19 proc. respondentų ekonominę padėtį apibūdino kaip pagerėjusią.

Ekonominę padėtį Lietuvoje geriau už kitus vertina vyrai, jaunesni nei 50 metų žmonės, didmiesčių gyventojai, respondentai su aukštesniu išsilavinimu bei su didžiausiomis šeimos pajamomis per mėnesį (daugiau kaip 2 500 litų), vadovai, specialistai ir tarnautojai bei besimokantis jaunimas, o daugiau nepatenkinti vyresni nei 50 metų žmonės, gyvenantys kaime, respondentai su viduriniu išsilavinimu, pensininkai, darbininkai ir ūkininkai, dirbantys privačiame sektoriuje, nelietuvių tautybės gyventojai, respondentai, kurių pajamos per mėnesį yra mažiausios (iki 1 500 litų).

Gegužės mėnesį kiek daugiau nei dešimtadalis – 12 proc. – suaugusių Lietuvos gyventojų savo šeimos finansinę padėtį įvertino kaip pagerėjusią, ketvirtadalis – 27 proc. – nurodė, kad jų šeimos finansinė padėtis pablogėjo, o šeši iš dešimties – 59 proc. – atsakė, kad jų šeimos finansinė padėtis per pastaruosius 2 mėnesius nepasikeitė. 2 proc. respondentų neatsakė į šį klausimą.

ELTA

Kinai mėgausis lietuviško pieno produktais

Žemės ūkio ministerijos atstovai kartu su Lietuvos verslo atstovais Kinijoje susitiko su didžiausių prekybos tinklų atstovais ir aptarė maisto produktų eksporto į Kiniją galimybes. Kinija šiuo metu ieško naujų produktų, kuriais galima būtų prekiauti šioje milžiniškoje rinkoje. Viena iš galimybių – Lietuvos pieno produktai. Didžiausio Kinijos importuotojo, bendrovės „Bailian Group“ atstovai patikino, kad kai tik Kinijos generalinė kokybės priežiūros tarnyba ir Karantino administracija galutinai patvirtins pieno produktų leidimus eksportui, prekybos tinklų lentynose atsiras lietuviškų pieno produktų. Tai antrino ir valstybinės bendrovės „Bright Food Group“ atstovai.

Lietuva eksportuoja produktus į daugiau nei 130 šalių. Atsivėrus Kinijos rinkai, eksporto rodikliai turėtų dar labiau išaugti.

„Bailian Group“ – tai didžiausias Kinijos importuotojas. Per dukterines įmones bendrovė valdo prekybos centrus, parduotuves, krautuvėles. Įmonei priklauso daugiau kaip 6 000 prekybos taškų, jai priklauso apie 20 procentų visų šalies prekybos centrų.

„Bright Food Group“ – tai valstybinė bendrovė, kurios teikiamų paslaugų spektras yra labai platus: prekyba maistu ir nekilnojamoju turtu, turizmo paslaugos. Tačiau daugiausia dėmesio įmonė skiria sėklininkystei, ekologiškiems produktams: pienui, ryžiams, daržovėms. „Bright Food Group“ priklauso 4 000 prekybos centrų.

Žemės ūkio ministerijos info

Valiutų santykis (2014 metų birželio 25 d.)

1 USD (JAV doleris) – 2,54 LTL

1 EUR (euras) – 3,45 LTL

1 AUD (Australijos doleris) – 2,40 LTL

1 CAD (Kanados doleris) – 2,37 LTL

1 GBP (Didžiosios Britanijos svaras sterlingų) – 4,32 LTL

1 NZD (Naujosios Zelandijos doleris) – 2,21 LTL

„Rail Baltica“ trasa turėtų paaikėti šiemet

Vyriausybė pritarė „Rail Baltica“ trasos kryptiai per Panevėžį link Latvijos sienos. Susisiekimo ministras Rimantas Sinkevičius mano, kad galutinį sprendimą dėl trasos Seimas turėtų priimti dar šiais metais. „Vyrtausybė protokoliniu sprendimu patvirtino studijos rezultatus, kad nuo Kauno, per Panevėžį link Lietuvos-Latvijos sienos bus trasos kryptis. Tačiau tai nėra galutinis sprendimas, kadangi į jį nėra įkorporuotas ir niekaip neatspindėtas Vilniaus pajungimo klausimas. Šiuo klausimu taip pat atliekama ekonominio, aplinkosauginio poveikio studija“, – sakė R. Sinkevičius.

„Galutinį sprendimą dėl trasos priims Vyrtausybė, o patį galutiniausiai priims Seimas. (...) Tikiuosi, kad dar šiemet tai padarys“, – tikino ministras.

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo rengėja „Sweco Lietuva“, pernai birželį laimėjusi „Lietuvos geležinkelių“ skelbtą konkursą, turėjo pagrįsti, kurią atkarpą pasirinkti – nuo Kauno per Šiaulius ar per Panevėžį. Susisiekimo ministerijos parengtame Vyrtausybės nutarimo projekte nurodoma, kad prioritetine trasa bendrovė pasirinko Panevėžio kryptį.

Birželio 21 dieną Taline Baltijos valstybių premjerai pasirašė pareiškimą dėl bendros „Rail Baltica“ įmonės steigimo.

Derybos dėl bendros įmonės užtruko apie pusmetį. Ši įmonė turėtų kuruoti projekto vykdymą, teikti paraiškas Europos Komisijai dėl geležinkelio statybų finansavimo. Trečdalis įmonės akcijų valdys „Lietuvos geležinkelių“ antrinė įmonė „Rail Baltica“ statyba, o likusias akcijas – Latvijos ir Estijos bendrovės.

Bendras „Rail Baltica“ trasos ilgis Lietuvoje turėtų siekti apie 360 kilometrų, Latvijoje – kiek daugiau nei 300 kilometrų, Estijoje – apie 300 kilometrų.

BNS

Per 10 metų JAV prarado per 56 tūkst. įmonių

Dalis Vidurio vakarų ir Rytų JAV pakrantės regiono, kur sutelkta plieno liejimo gamyba ir sunkiosios pramonės šakos, išgyvena nuosmukį – nuo 2001 iki 2011 metų JAV neteko per 56 tūkst. įmonių ir gamyklų, po 15 kasdien. „Cleveland, Reading, Flint, Buffalo, Joungetown, Akron – tai tik dalis šio regiono miestų, kuriuose kitados klestėjo pramonės gamyba, čia gyvena klestinčios vidurinėsios klasės atstovai. Bet dabar dauguma darbo vietų panaikinta, miestai toli gražu neatspindi ankstesnių klestėjimo metų. Lėtas dešimtmečius trukęs nuosmukis smogė pramoniniams miestams skaudų smūgį, tai net matyti šių miestų architektūroje“, – rašoma tinklaraštyje „The Economic Collapse“ paskelbtame straipsnyje.

Čia teigiama, kad „iškart po Antrojo pasaulinio karo Jungtinės Valstijos didžiavosi didžiausia gamybos baze, kurią kada yra regėjęs pasaulis. Amerika gamino daugiau nei visos kitos šalys drauge. Didžiuliai pramoniniai miestai augo visoje Amerikoje, o jos vidurinioji klasė klestėjo. Iš tiesų tai buvo tikrai nuostabus metas būti amerikiečiu.

Bet tuomet buvo priimtas sprendimas įsigyti pigesnės produkcijos iš užsienio. Iš pradžių tai nekėlė problemų mūsų didžiulei ekonomikai, bet galiausiai mes praradome dešimtis tūkstančių gamybos įmonių ir milijonus gerai mokamų darbo vietų. Mūsų darbo jėga buvo sujungta su darbo jėga iš tokių šalių, kaip komunistinė Kinija, kur visiškai teisėta mokėti „ubagišką“ atlyginimą darbininkams. Žinoma, mūsų darbininkai su jais konkuruoti negalėjo, ir mūsų vidurinioji klasė ėmė trauktis. Šiandien šiame regione daug miestų, kuriuose lankytis kitados buvo nuostabu, bet dabar liūdna ir net kraupoka“, – rašoma straipsnyje.

„Nuo 2001 iki 2011 metų JAV prarado per 56 tūkst. įmonių ir gamyklų, po 15 kasdien. Tai absoliučiai pritrūkė. Dauguma mūsų darbininkų išvyko į užsienį, kinai klesti, o amerikiečių šeimos kenčia. Dabar mes priversti prašyti Kinijos paskolinti mums mūsų pačių pinigus. Visa tai nutiko per valandą, ir tam, kad ši problema būtų įveikta, prireiks nemažai laiko“, – rašoma straipsnyje.

Anksčiau skelbta, kad bendrų skolų suma JAV siekia 59,4 trln. dolerių, nors prieš 40 metų skola siekė tik 2,2 trln. dolerių. Taigi JAV gyventojai gyvena vidury didžiausio visų laikų skolų burbulio, ir sunku tikėtis laimingos pabaigos.

ELTA

Parengė Vitalius Zaikauskas

Beskleidžiant vilties obelį

Meninės raiškos programų konkursas „Kuo man graži Tėvynė Lietuva“, skirtas Vilniaus grįžimo Lietuvai 75-mečiui paminėti.

Mickūnų vaikų darželio auklėtiniai

Ignalinos gimnazija

Vilniaus r. Kalvelių „Aušros“ gimnazija

Šalčininkų r. Eišiškių Stanislovo Rapolionio gimnazijos mokiniai

Šalčininkų Lietuvos tūkstantmečio gimnazija

Širvintų r. Musninkų Alfonso Petručio gimnazijos mokiniai

JURGA DIRKSTYTĖ

„Auk, vilties obelie, iš mano akių, iš mano lūpų, iš mano delnų <...> o kai ateis nevilts mano rūbais ir mano balsu paprašys, neatiduok jai nei vieno vaisiaus iš mūsų dangaus“, – tokiais Ignalinos rajono poetės Nijolės Bielinienės žodžiais į Lietuvos Respublikos Seimo salėje susirinkusius svečius kreipėsi 2012 m. meninės raiškos konkurso „Kuo man graži Tėvynė Lietuva“ dalyviai, Ignalinos rajono Didžiasalio „Ryto“ gimnazijos mokiniai.

Ar poetė nėra teisi, ar nebuvo teisūs savo tautinę tapatybę su šiais žodžiais sieję jaunuoliai? Atsakymų į šį klausimą paieška buvo pratęsta šiemet balandžio 27 d. jau antrą kartą Vytauto Landsbergio fondo moksleiviams organizuoto konkurso „Kuo man graži tėvynė Lietuva“ metu, kuris šiemet buvo skirtas Vilniaus grįžimo Lietuvai 75-erių metų sukakčiai žymėti. Konkursas sulaukė nemažo būrio žiūrovų, o jo dalyviai, įvairiausių Rytų Lietuvos mokyklų mokiniai ir net darželinukai, visus džiugino šiltai, iš senelių išgirstais prisiminimais, gražiais Lietuvai skirtais žodžiais, ragino kalbėti apie mūsų tautos istorijos uždegtą šviesą, skatino iš jos išsinešti į šiandieną bent mažytį ugnies, vilties ir meilės saviškiams žiburėlį, o svarbiausia – stebino nepaprastu nuoširdumu ir tokia būdinga jaunystei idealizmo ugnimi. Įdomu pa būti tokiuose konkursuose, tyliai pasiklausant, kaip Lietuvą mato jauniausioji mūsų karta, jau gimusi ir užaugusi po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo, o apie praeities žaizdas, randus, kuriuos dar dažnas nešiojame savyje, girdėjusi tik iš tėvų arba senelių pasakojimų.

V. Landsbergio fondo valdybos pirmininkė gerb. Gražina Landsbergienė sako, kad tokiuose konkursuose galima pamatyti, kas būdinga, simptomiška greit Lietuvos ateitį kursiančiai kartai, jos išvalgoms, jausmams. Labiausiai, pasak gerb. Gražinos, ją stebina vaikų entuziazmas ir užsidegimas kalbėti patriotinėmis, kartais – labai sudėtingomis, temomis. Išties vaikai būna labai atviri ir galbūt kaip tik tas tiesus atvirumas skleidžia tokią tyrą šilumą, švelnią nostalgiją, kažką, kas jų besiklausant lyg krusteli, atbunda viduje, lyg prakalba, ir tame nėra nė lašo nevilties ar kartėlio. Čia sklindantys žodžiai labai natūralūs tiems, kurie juos taria – kartais išgirstame juos kaip labai giliai tūnojusių ir ką tik į dienos šviesą ištrauktų savo minčių veidrodį, tada pasidaro lyg graudu, lyg keista – atpažįsti save šalia lėtai sklindančios dainos: „Tu tokia maža mažytė, brangi mūsų Lietuvėle, tarp kitų tu lyg lašelis, brangi mūsų Lietuvėle, tu gyva per amžių amžius ir vienybėje stipri“ (Švenčionių rajono Pabradės „Ryto“ gimnazijos mokinys).

Šį kartą V. Landsbergio fondo organizuotame meninės raiškos konkurse dalyvavo 15 Rytų Lietuvos mokyklų. Dalyvius vertino garbi komisija: etnologė, Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatė, tradicinėmis liaudies dainomis pagarsėjusi dainininkė Veronika Povilionienė, Lietuvos istorikas, archeografas, habilituotas daktaras, profesorius Antanas Tyla, muzikologė, Juozo Naujalio muzikos gimnazijos mokytoja Birutė Ce-

chanavičienė, atsargos kapitonas, laikraščio „Savanoris“ redaktorius Vytautas Voveris, Balio Dvariono dešimtmetės muzikos mokyklos direktorė Laimutė Užkuraitienė.

Gražina Landsbergienė be galo dėkinga visoms noriai į paraiškas dalyvauti konkurse atsiliepusioms mokykloms, o komisija išrinko geriausius, kūrybiškiausius pasirodymus. Daugiausiai, 49 iš 50 balų, surinko Širvintų r. Musninkų Alfonso Petručio gimnazijos mokiniai, parodydami meninę kompoziciją „Kryžiažodis“ – jos metu vaikai kalbėjo senosiomis savo senelių vartotomis tarmėmis ir ragino įminti mįsles, kuriose kažkada istoriniai mūsų tautos keliai skaudžiai kirtosi su asmeninio likimo dramomis. Antrosiomis prizinėmis vietomis apdovanoti ir Šalčininkų r. Eišiškių Stanislovo Rapolionio gimnazijos mokiniai, parodę meninę programą „Odė Vilniui“, kurioje panaudojant Juditos Vaičiūnaitės eiles ir teatrinis kompozicinius elementus giedotos Vilniui skirtos giesmės, nesibaiminant nė karo, mirties, artimųjų netekties temų. Šiai kūrybinei grupei vadovavusi lietuvių kalbos mokytoja Laima Bandailevičė sako, kad patriotizmo temą reikia ilgai nešioti savo širdyje ir po to taip prieiti prie vaikų, kad ji jiems imtų kažką reikšti, juos kalbintų, skatintų jausti – niekas negalės patriotiškai byloti kitiems, jei jo širdyje vyraus abstrakčios deklaracijos. II vieta taip pat atiteko Trakų r. Paluknio „Medeinos“ vidurinės mokyklos mokiniams, sukūrusiems pasirodymą tema „Iš mūsų protėvių vaikystės“. Šioje mokykloje mokosi daugiausiai lenkų tautybės vaikai, bet Lietuvą, pasak pradinėjų klasių mokytojos Laimos Samosionkienės, laiko savo tėvyne ir labai domisi jos dvasia. „Medeinos“ mokyklos moksleiviai, pradėdami vaikų poeto Vytės Nemunėlio (B. Brazdžionio) žodžiais, sukūrė meninę kompoziciją apie kelionę į Vilnių. III vieta skirta Šalčininkų Lietuvos tūkstantmečio gimnazijai, parengusiai išraiškingą žodžio, teatro ir judesio jungtį pagal Justino Marcinkevičiaus pjesę „Mindaugas“, kurioje atskleista, kaip skausmingai tarpusavyje susikryžiuodavo pareigos tėvynei ir asmeninės laimės keliai – patriotizmas kartais pareikalauja ir nemažos aukos. III vieta taip pat apdovanoti Vilniaus rajono Kalvelių „Aušros“ gimnazijos mokiniai su programa „Tai mano miestas“ bei Ignalinos rajono Didžiasalio „Ryto“ gimnazija“, paruošusi pasirodymą tema „Godos apie Vilnių ryčiausiam Lietuvos pakraštį“. Paskatinamąją premiją gavo šios meninės programos: Vilniaus r. Paberžės „Verdenės“ vidurinės mokyklos kompozicija „Vilniaus rajono praeitis ir dabartis“, Mickūnų vaikų lopšelio-darželio „Kelonė į Vilnių“, Ignalinos gimnazijos „Po raudonais Vilniaus stogais“. Pasak vertinimo komisijos narės Birutės Cechanavičienės, tiesiog nepaprastai stebina tokiuose konkursuose atsiskleidžiantis stiprus mokytojų atsidavimas savo ugdytiniams ir kūrybinė išmonė.

Reikšdama padėkos žodžius gerb. Gražina Landsbergienė taria didžiulį „ačiū“ garbingiems konkurso vertinimo komisijos nariams, kurie noriai sutiko stebėti konkursų dalyvius. Ji taip pat labai dėkoja patalpas konkursui suteikusiai Balio Dvariono dešimtmetės muzikos mokyklos direktorei Laimutei Užkuraitienei ir – ypač – savo kolegei bendradarbei Onutei Miliauskaitei,

be kurios pagalbos ir palaikymo šis konkursas nebūtų įvykęs, be kurios stipraus tarpusavio ryšio su gerb. Gražina Landsbergiene greičiausiai nebūtų taip sėkmingai plėtojama fondo veikla. Savo ruožtu padėkos žodį už konkursą V. Landsbergio fondui išreiškė ir jame dalyvavusios mokyklos, kurios, kaip teigė pačios, buvo nustebintos puikaus konkurso organizavimo ir šilto sutikimo.

Vaikams skirti meninės raiškos konkursai „Kuo man graži tėvynė Lietuva“ – ne vieninteliai, kuriuos jaunajai lietuvių kartai organizuoja Vytauto Landsbergio fondas. Moksleiviams ir studentijai rengiamus konkursus galima pavadinti gyvąja fondo veiklos šaknimi, ugdančia mūsų šalies ateitį netrukus brandinsiančius žmones. Kodėl aš esu lietuvis, ką man tai reiškia? – susitelkti ties tokiais klausimais mokiniai raginti ir per 2006–2012 m. organizuotus septynis literatūrinius konkursus. Susitelkti taip, kad patriotizmas neliktų tik abstrakčia sąvoka, o buvimas savo tėvynės patriotu – puošniu žodžių junginiu. Pajausiti, kad esu gyvas istorijos dalyvis, o ne stebėtojas, kad mano žodis gali būti svarbus, svarus, kad jis gali liudyti kitam. „Kai pasakoji auditorijai apie savo šalies istoriją, jautiesi pilnavertis, suaugęs žmogus ir naudingas tėvynei; manau, tai ir yra patriotiškumas“, – mąsto šiais metais antrą kartą meninės raiškos konkurse dalyvavęs ir meistrą Vaitiekų, kuris, kaip byloja legenda, statė Šv. Onos bažnyčią Vilniuje, vaidinęs Riešės gimnazijos dvyliktokas Arnas Mickevičius.

Šiandieninė Lietuva yra tai, kokie esame, ką turime, kuo būsim. Autentiškai tą, matyt, atskleidžia mūsų vaikai. Daugelis V. Landsbergio fondo organizuotų rašinių konkursų dalyvių nebijojo atvirai kelti probleminius visuomenės susvetimėjimo, kultūrinio nuosmukio, materializmo, emigracijos, politinių ydų klausimus, kartu pridėdami, kad viduje vis dar yra „švelnūs nacionalistai“ (Tadas Varpučinskas), „kritiškai žvelgia į savo aplinką todėl, kad širdyje gyva meilė gimtajam kraštui“ (Dovilė Varapnickaitė), kad turi „iš naujo įsisavinti pilietiškumo sąvoką“ (Sigita Ivinskytė). Kaip iš tikrųjų reikia būti piliečiu? Dešimtokas Juozas Skara viename V. Landsbergio fondo rengto konkurso rašinyje apie savo bendraklasių sako: „Visų akyse matau užsidegimą, mokslo pažinimo troškimą, svajonę apie puikią ateitį“. Tikėkime, kad eidami savo gyvenimo keliu, augdami, brėsdami, skaičiuodami trisdešimtuosius nepriklausomybės atkūrimo metus ir dar daugiau, tokie ir išliksime, lyg vaikai, labiau norintys pastebėti, pamatyti, užjausti, padėti, užsidegę ir trokštantys, nepamiršę svajoti apie puikią ateitį ir kad mūsų širdys, ne žodžiai, yra didžiausias patriotizmo šaltinis. Kaip sako gerb. Gražina Landsbergienė, tokią viltį reikia palaikyti ir nuolat puoselėti. Šių konkursų nebūtų be ypatingos labdaros veiklai atsidavusių žmonių draugijos – tai Albino Markevičiaus (JAV), Laimutės ir Algirdo Stepaičių (JAV), Gražutės Sirutienės (JAV). Gražina Landsbergienė sako, kad net sunku žodžiais išreikšti tokiems žmonėms jaučiamą dėkingumą. Jų paremti projektai pradžiugino daugelį Rytų Lietuvos mokyklų: Buivydiškių, Eišiškių, Didžiasalio...

Manoma, kad faktai kalba savaime, tačiau, V. Landsbergio fondo įkūrimo aplinkybės simboliškos. 1991 m. po krauju aplaistytų sausio 13-osios įvykių sovietų vadovas Michailas Gorbačiovas gauna Nobelio taikos premiją. Nebėra ko pridėti, pasaulis apstulbintas ir šokiruotas. Todėl norėdami išreikšti solidarumą su lietuvių tauta, Norvegijos žmonės suaukoja 3 milijonus norvegų kronų ir šią sumą kaip Norvegų tautos taikos premiją, Lietuvai minint pirmąsias savo nepriklausomybės atkūrimo metines, 1991 m. kovo 11-ją įteikia Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkui Vytautui Landsbergiui. Norvegų padovanoti pinigai padedami į Norvegijos banką. Nusprendžiama, kad neliečiant pradinio kapitalo gautos palūkanos bus naudojamos labdarai. Tais pačiais 1991 metais įkurtas fondas pradeda savo veiklą, o Gražina Landsbergienė paskirtos valdybos išrenkama pirmininke. Viena gražiausių patirčių, kurios aplankė 23-ejus darbo metus skaičiuojantį V. Landsbergio fondą – tai daugybės geradarių žmonių, sambūrių, organizacijų parama, palaikymas ir pasitikėjimas, kurių dėka buvo modernizuotos Lietuvos gydymo, švietimo įstaigos, suteikta pagalba likimo nuskriaustiems vaikams, našlaičiams, daugiavaikėms šeimoms, jauniems menininkams ir kitiems Lietuvos kultūros kūrėjams.

„Nepriklausomybės atkūrimo pradžioje aš turėjau labai daug idealizmo ir maniau, kad nuo šiol vienas kitam būsim atidesni, draugiškesni, rūpestingesni. Norėjau tame dalyvauti. Tikėjau, kad pa-

Buivydiškių pagrindinės mokyklos Sudervės skyriaus pradinio ugdymo klasės atidarymo šventė

jusime, jog plėtojame bendruomeninius ryšius, o tai labai svarbu mūsų ateičiai“, – sako Gražina ir taria nuoširdų „ačiū“ visiems prie fondo veiklos prisidėjusiems žmonėms ir įstaigoms iš Lietuvos bei įvairiausių užsienio šalių. Jie skatino plėtoti dabar jau sunkiai suskaičiuojamą paramos projektų gausą.

Fondo įkūrimo pradžioje buvo sutarta, kad visos lėšos iš Norvegijos banko ir geradarių paramos bus skirtos vaikų medicinai. Taip įgyvendintos medicininės programos, per kurias atnaujintos ligoninės, reabilitacijos centrai ortopedijos ir traumatologijos srityse, teikta pagalba kraujo ligomis sergantiems, veido anomalijų, protinę negalią, klausos ir vystymosi sutrikimų turintiems mažyliams; skatinta neįgalųjų integracija į visuomenę, profesinis gydytojų tobulinimasis, aprūpintos aparatūra ir medicinine įranga atokesnių Lietuvos miestų ligoninės. Vėliau Gražina Landsbergienė fondo valdybos paprašo 25 proc. nuo bendros sumos skirti jauniems menininkams. Muzikės, pianistės profesiją turinti moteris prisipažįsta visada jautusi artumą meno kalbai, nuolat jaučiančiai finansinio savo maitintojo stygių. Taip padedama plėtoti jaunųjų menininkų ir meno renginių parama, o jiems skiriamos ir Muzikos ir teatro akademijos profesorės, koncertmeisterės G. Landsbergienės bei paties profesorius V. Landsbergio paaukotos lėšos.

Fondui plėtojant savo veiklą, nubrėžtos dar kelios paramos kryptys. Gerb. Vanda Prunskienė Amerikoje įteikė V. Landsbergiui 10 000 dol. sumą padėti Lietuvos vaikams. G. Landsbergienė, stengdamasi sisteminti jų panaudojimą, ieško našlaičių varginagai gyvenančių ne internatuose ar vaikų namuose.

Ši veikla išsisiūbuoja šviesios atminties dr. Albinos Prunskienės dėka, ir Čikagoje įkuriamas Lietuvos našlaičių globos komitetas. Jie remia ir našlaičius, ir daugiavaikės šeimas. Daugelį metų G. Landsbergienė kartu su Fondo pagalbininkėmis: Jadvyga Stankevičienė, Irena Mikšyte, Verute Dokšiene, Onute Miliauskaitė, Ina Drašutiene juos lankydavo kaip Komiteto įgaliotinė, paremdama ir papildoma Fondo labdarą. Taip VLF tapo tarpininku ir siūlydavo paramai naujas daugiavaikės šeimas. Kitai paramos sričiai paspirtį duoda gerb. Julijos ir Emilio Sinkių skirtos tikslinės lėšos Rytų Lietuvos mokyklų kompiuterizacijai bei švietiškai veiklai Vilniaus krašto mokyklose, tokiu būdu siekiant skatinti tautiškumą, pilietiškumą, savo krašto ir šalies istorijos pažinimą. Vėliau švietiška veikla nuosekliai rūpinasi ištikimiausias ir nuoširdžiausias Fondo rėmėjas Albinas Markevičius (JAV), mūsų mieli bičiuliai Laimutė ir Algirdas Stepaičiai (JAV). Jų paaukotais pinigais atnaujinamos Rytų Lietuvos lietuviškos mokyklos, skatinamos lietuvių kultūros ugdymo programos. 1991–2013 m. V. Landsbergio fondas medicinai skiria paramos 2 803 039 Lt., menui 775 284 Lt, kitoms sritims 612 459 Lt. Per visus tuos metus suteikta parama – 4 190 782 Lt.

„Aš buvau toje bendruomenėje ir norėjau padėti. Sąlytis su Lietuvos dvasia, kas man brangu, visada buvo labai svarbus. Lyg saugoti, globoti, lyg skatinti – kažkas mane nuolat ragino plėtoti fondo veiklą. Esi terpėje, kurioje tu nori būti, ir ta terpė tau brangi. „Tai labai svarbu kiekvienam žmogui“, – at-sako Gražina Landsbergienė, paklausta, ką jai reiškia kuruoti jau 23-ejus veiklos metus skaičiuojantį Vytauto Landsbergio fondą.

Atnaujintame Didžiasalio „Ryto“ gimnazijos muziejuje

Sudėtinga buvo apsispręsti, ar bėgti, ar likti Lietuvoje. Rašytojas Marius Katiliškis savo kūrinuose atskleidžia tai jautriausiomis priemonėmis. Viena vertus, mirties, deportacijų ir nužeminimo baimė pateisino pasitraukimą. Kita vertus, buvusiems karininkams ir savanoriams kariams mintys likti tėvynėje ir kautis dėl jos laisvės negalėjo būti lengvai atmetamos. Daugeliui pabėgėlių jų pasirinkimas buvo susijęs su kaltės ir gėdos jausmais, o pagarba Lietuvoje likusiesiems ir besipriešinantiesiems buvo begalinė. Galbūt visa ši sudėtinga emocinė atmosfera prisidėjo prie tokio didelio visuomeninio aktyvumo ir kūrybiškumo, greitai apėmusio pabėgėlių susibūrimo vietas. Aitrios pasirinkimo akimirkos ir prieštaringi jausmai labai kontrastingai atsispindi Jono Meko dienoraštyje. Jo 1944 m. liepos 19 d. įrašas, kuriuo prasideda publikuota dienoraščio versija:

Šiandien atvažiavome į Dirschau, netoli Danzigo. Kelionėje aštuntą dieną. Iš Biržų išvažiavome liepos dvyliką. Daug žmonių bėga iš Vilniaus, iš Kauno, iš visos rytinės Lietuvos. Vokiečiai sulaikyti sovietų jau nebegali, nors meta vis naujas divizijas. Traukimasis betvarkis. Arčiau fronto, jau aplink Biržus ir Panevėžį, siaučia desantininkų ir dezertyrų gaujos, plėšia, degina. Kas pajėgia gauti kokį ginklą, eina miškan. Aš neatsikriu šautuvo nuo lopetos, tad kuo toliau, tuo geriau! Aš nei kareivis, nei partizanas. Aš poetas. Tegu didieji kariauja, o mes maži, visi visados per mūsų galvas lipo. Spurdėsies – tai tave tarp dviejų didelių ratų sutrins, kaip nieką. Mažom tautelėm, patekus vidurin, kuo daugiau mūsų išliks – tuo geriau.

Jei jūs norit prikišti, kad man stoka patriotizmo ar drąsos – tai eikit po velnių. Jūs sukūrėt šią civilizaciją, ir šias sienas, ir šituos karus, ir aš nei suprantu, nei noriu nei jūsų civilizacijos, nei jūsų karų ir, susimildami, atstokit nuo manęs ir žiūrėkit savo pačių reikalų – jeigu ką nors patys juose dar suvokiate. O aš – aš esu laisvas ir jūsų karuose.³⁶⁰

Poetiškai egzaltuoti J. Meko dienoraščio žodžiai iš tiesų geriausiai nusako didesnės dalies pabėgimą pasirinkusių lietuvių visuomenės argumentus ir nuotaikas. Kita vertus, poetinė aistra šiuo atveju negalėjo paslėpti to pabėgimo skausmo ir reikalavo iš kiekvieno individo labai didelės dvasios stiprybės. Kad neparkristų, kad išgyventų, kad savo kūriniais ir darbais kaip nors prisidėtų prie visuotinės tragedijos pasekmių sušvelninimo.

Karo pabėgėliai išgyveno dramatiškus nacių Vokietijos agonijos mėnesius. Jie traukėsi kartu su vokiečiais, kurie taip pat nebuvo angelai sargai. Priešingai, Sruogų šeimos istorija rodo dar sudėtingesnes aplinkybes. Naciai buvo skriaudikai, jie nekaltai įkalino lietuvių inteligentus, tačiau sovietų invazija ir stalinistinio teroro siaubas buvo dar didesnis. Lietuvių vežimai dardėjo tolyn nuo rusų, bet vokiečiai irgi neatrodė artimieji. Pabėgėliai telkėsi Vokietijos vakaruose, tikėdamiesi nepatekti į rusų okupacinę zoną. Taip jau susiklostė, kad paskutinėmis karo veiksmų Europoje sa-

KARKLO DIEGAS

lietuvių pasaulio istorija

EGIDIJUS ALEKSANDRAVIČIUS

120

Lietuvių teatras DP stovykloje Miunchene, 1950 m.

vaitėmis tiek įvairiautė karo pabėgėlių minia, tiek patys vokiečių kariai labiausiai norėjo pakliūti į Vakarų sąjungininkų rankas – toks didelis buvo sovietų prievartos siaubas. Tačiau ne visiems pavyko tai įgyvendinti. Daug karo pabėgėlių žuvo per bombardavimus, ne vienas tūkstantis lietuvių buvo perimti sovietų armijos ties Gdansku ir Drezdenu. Jie buvo sugrąžinti atgal į Lietuvą, o neretai – nutremti į Sibirą net neįžengus jiems į protėvių žemę. O ir tiems, kuriems pavyko pasiekti anglų, amerikiečių ir prancūzų okupacines zonas, dar keletus metus kelė nerimą galimybė būti išduotiems Sovietų Sąjungai. Tik prasidėjus šaltajam karui tarp buvusių sąjungininkų ir JAV su Didžiąja Britanija apsisprendus nepripažinti sovietų naudai Baltijos šalių aneksijos, baimė aprimo. Tūkstančiai lietuvių buvo išsibarstę po Vokietijos, Austrijos ir

net Italijos plotus. Pabėgėlių minias papildė Vokietijon darbams atvežti žmonės, galiausiai nemažai vyrų buvo mobilizuoti į vokiečių armiją pagalbiniais darbams. Jiems reikėjo kartu su vokiečių miestų ir miestelių gyventojais (moterimis, vaikais ir senoliais) kankinančiai laukti karo veiksmų pabaigos. Kai kas rado laiko dienoraštyje užrašyti tokiomis akimirkomis kankinusias mintis:

Penktadienis, / 1945/ IV, 13 d. Ruzveltas mirė!... žinia sklido iš lūpų į lūpas. Protarpiais moterėlės eilėse prie parduotuvių garsino, kad net ir Čerčilis miręs. Suprantama, kad vokiečiai čia tikisi įžiūrėti karo pakrypimą nauja linkme. Aš asmeniškai abejoju, nes užsibrėžti karo partnerių tikslai ne tik valstybių galvoms žinomi, bet ir visiems kitiems, kurie arčiau valstybės vairo stovi. Gali, žinoma, pakitėti di-

džiosios politikos tempais arba raidos keliais, bet karas, kaip tos politikos priemonė vargiai ar pakeis savo tempą ar vyksmą.

Šias mintis judėdamas kažkur tarp Augsburgio ir Miuncheno užrašė lietuvių radiotechnikos pradininkas Alfonsas Jurskis. Jo racionalus protas, tikėjimas krikščionio priedermėmis ir ramus patriotizmas apibrėžė dienoraštines mintis. Savo šeimos lemtį jis regėjo bendroje civilių gyventojų tragedijos fone, o jos prasmę apmąstė dienoraščio eilutėmis:

Šis karas kilo ir rutuliojosi žmonijos materialinių laimėjimų svaigulyje. Materialinės vertybės bei gėrybės, išviršiniai patogumai bei malonumai, išdidumo bei egoizmo geiduliai vedė žmoniją prie šios pasaulinės katastrofos. Ta katastrofa turi nuplauti bei nušluoti tą žmonijos neigiamybių kaukę – turi praskaidrinti akis ir protą. Gims naujos, sveikos mintys – pasaulis atsivers platesniais ir naujesniais horizontais. Vertybės ir džiaugsmas, taigi patitenkinimas ir pasididžiavimas, bus sveriami nebe materialiniais (aukso bei sidabro) svarsčiais, bet intelekto šviesiais spinduliais, kurie skaidrins mūsų sielas ir džiugins mus, nes tikrai pradėsime pažinti tikrovę, taigi ir tiesą. Supratę tiesą, jausimės laimingai. O laimė – viskas!³⁶¹

Taip svajojo pabėgėliai, neturėję jokio kito pasirinkimo – tik kartu su vietiniais vokiečiais gelbėtis nuo paskutiniųjų bombų ir artilerijos sviedinių ir tikėtis, kad ne rusai, o Vakarų kariuomenės ateis į jų apylinkes. Gegužės mėnuo atnešė taiką ir pabėgėlių padėties permainas. Per paskutinius karo mėnesius lietuviai turėjo vokiečiams įrodinėti, kad jiems priklauso maisto kortelės, kad jie bėga nuo rusų ir kad yra vokiečių tautos šalininkai. O naujųjų išvaduotojų akyse jie turėjo demonstruoti, kad jie bėgo nuo rusų, bet nebuvo nacių pakalikai. Priešingai, naciai taip pat buvo lietuvių skriaudėjai. Nesvarbu, kad gal kiek mažiau už sovietus...

360. Mekas, Jonas. *Žmogus be vietos*. Vilnius: Baltos lankos, 2000, p. 10.

361. Jurskis, Alfonsas. *Sudie, tėvyne, prieš pavergtoji!*. Kaunas: Atmintis, 2012, p. 114.

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą **1-708-599-9680**

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI
LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, LENKIJA

Asmeninių siuntų tel.: **708-907-3000**

Siuntinių paėmimas iš namų: **630-774-2136**

SIUNTINIŲ PRIĖMIMO VIETOS

SMILGA 2819 83rd St. Darien, IL 60561 Tel: 630-427-0929
 EXCEL INSURANCE 5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641 Tel: 773-777-4700
 ATLANTIC EXPRESS CHICAGO 2719 W. 71 St., Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919
 LITHUANIA PLAZA 9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-599-9866
 KUNIGAİKŠČIŲ UŽEIGA 6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501 Tel: 708-594-5622
 RŪTA 6551 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-964-7882
 ALWAYS WITH FLOWERS 1138 B S. State St., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-0339
 EURUS DELI 22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-469-4290
 BALALAIKA MUNDELEIN 368 Townline Rd., Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6660
 WONDERS OF NATURE 714 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 847-229-9450
 BOČIU MENĖ 14911 127th St., Lemont, IL 60439 (Dirba tik savaitgaliais)

Centrinio ofiso adresas.:
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Dievo Motinos apsireiškimai Medjugorje

RENATA ŽIŪKAITĖ

Balkanų pusiasalis Europoje kai kam siejasi su nuostabiais Viduržemio jūros miestais, kalnais ir nepaprasto nuoširdumo bei sveitimo žmonėmis. Žvelgiant į buvusios Jugoslavijos regioną negalima pamiršti E. Kusturica filmų, nepakartojamos M. Bregovic muzikos. Gal kažkam šis regionas siejasi su karštuoju Europos tašku 1992–1995m., kai, vykstant Bosnijos karui, žuvo šimtai tūkstančių žmonių.

Tačiau gal mažai kas žino, kad Bosnijoje ir Hercegovinoje tarp kalnų yra pasislėpęs Medjugorje kaimelis, kasmet sutraukiantis tūkstančius piligrimų iš viso pasaulio. Birželio 25 d. kaip tik sueina 33 metai, kai šioje vietoje apsireiškė ir iki šiol apsireiškia švč. Mergelė Marija. Tai didžiausia piligrimų traukos vieta kartu su Lourdes Prancūzijoje ir Fatima Portugalijoje. Čia daugybė žmonių gauna atsivertimo malonę, patiria nepaprastą Dievo artumo džiaugsmą, įvairius fizinius ir dvasinius išgijimus, išlaisvinimus iš priklausomybių naštos.

Viskas prasidėjo 1981m. dar gūdaus komunizmo laikais. Švč. Mergelė Marija pasirodė ant Podbrodo kalno šešiams regėtojams – 15 m. Ivankai Ivankovic, 16 m. Mirjanai Dragicevic, 16 m. Marijai Pavlovic, 17 m. Vickai Ivankovic, 16 m. Ivanui Dragicevic ir 10 m. Jakovui Colo.

Mergelė Marija vadino save Taikos Karaliene ir daugelyje savo pranešimų ji ragino melstis už taiką pasaulyje ir savo širdyje. Dievo Motina dažniausiai pasirodydavo apsirengusi pilku drabužiu, tai buvo pasaulio kvietimo atgailai ženklas.

Įvykiais Medjugorje susidomėjo komunistinė valdžia, vaikai buvo vedami pas psichiatrus, mokykloje jiems buvo mažinami pažymiai, juos kaltino vartojus narkotikus, tačiau jie tvirtai laikėsi savo. Jokie milicijos grasinimai, net pistoleto įrėmimas į kaktą nepaskatino juos paneigti Dievo Motinos regėjimo.

Įvykiai Medjugorje traukė vis daugiau žmonių iš viso pasaulio, atvykdavo ne tik katalikai, bet ir stačiatikiai, net musulmonai. Dauguma čia patirdavo stebuklingų Dievo malonių lietu. Apsupti vynuogynų ir tabako laukų Medjugorijos gyventojų namų durys buvo atviros visiems piligrimams, svetingi ir pamaldūs čia buvusiai džiaugdavosi, kad gali padaryti kažką gero savo artimui, tad net pinigų už nakvynę neimdavo.

Per apsireiškimus Dievo Motina perduodavo pasauliui kažkokią žinią. Pirmiausia Dievo Motina kalbėjo apie taiką, ji pasakojo vaikams apie įtampą, esančią tarp valstybių ir laikančią pasaulį ant katastrofos ribos. Ji kvietė visą žmoniją taikai, sakė, kad per malda ir pasninką galima net sustabdyti karus.

Dievo Motina pranešimuose nuolat kvietė savo vaikus atsivertimui. Ji pasakė vaikams, kad daugelio krikščionių širdyje Dievas mirė, net ir tie, kurie vaikšto į bažnyčią, daro tai iš įpročio. Krikščionis, tuo tarpu, privalo būti tikėjimo pavyzdys netikintiesiems.

Dievo Motina ragino melstis rožinį širdimi, penktadienį – pasninkauti duona ir vandeniui. Švč. Mergelė nurodė, kad šv. Mišios turėtų būti kiekvieno krikščionio gyvenimo centras.

Komunistai bet kokiomis priemonėmis siekė sukliudyti piligrimams vykti į apsireiškimų vietą, jie visur skeidė propagandą, kad vaikai matė haliucinacijas, kad Dievo Motinos regėjimas yra išgalvotas pranciškonų. Jie tardė, kalino ir kankino Medjugorje kleboną Jozo Zovko. Pirmaisiais metais prieš Žolinių iškilmes į Medjugorje iš Sarajevo buvo išsiųsta speciali grupė karių, turėjusių šaudyti į žmones. Kaimą apsupo, visur budėjo milicija. Buvo uždrausta eiti ant Crnico ir Križevac kalnų. Tačiau išaušus Dievo Motinos šventei ir šventovę suvažiavo tūkstančiai žmonių, jų neišgąsdino automatais ginkluoti pareigūnai. Viena senutė priėjusi prie uniformuoto milicininko, budinčio per vasaros kaitrą paklausė: „Sūnau, ar esi ištroškęs, nori vandens?“

Vėliau šis dėkingas stačiatikių milicininkas pasakojo savo šeimai Bosnijoje: „Mus siuntė šaudyti į tuos žmones. Aš stovėjau sargyboje, prakaistas liejosi mano kūnu, tada priėjo močiutė, labai panaši į mano močiutę. Man norėjosi verksti!“

Tą dieną pro budinčius milicininkus praėjo minios tikinčiųjų su rožančiais rankose. Tą vakarą šv. Mišiose dalyvavo daugiau nei 20 000 žmonių.

Stanley P. Budrys, gyvenantis **Mount Pleasant, WI** kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 100 dol. laikraščio leidybos išlaidoms sumažinti. Nuoširdžiai Jums dėkojame už dosnią paramą.

Mary Krauchunas, gyvenanti **Chicago, IL**, paaukojo „Draugui“ 50 dol. Dėkojame Jums už paramą.

Zina Bagdonas, gyvenanti **Chicago, IL**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Esame dėkingi už paramą.

CHIRURGAI

PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
Tel. 331-221-9004

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. JOVITA KERELIS
DR. DAIVA BIDVA
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

ADVOKATAI

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos susitarus

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų
skausmų gydymas

IEŠKO PIRKTI

NORĖČIAU PIRKTI
LEICA fotoaparata.
Tel. 508-697-6602.

FOR SALE

Parduodamas erdvus, 3,400 kvadratinų pėdų namas, padalintas į du butus, Beverly Shores, IN, su dviem sklypais netoli Michigano ežero. Kaina \$ 250,000. Skambinkite **tel. 269-469-3298.**

ĮVAIRŪS

■ Moteris ieško senelių priežiūros darbo. Kalba angliškai, rusiškai, lenkiškai. Turi automobilį, rekomendacijas. **Tel. 773-786-7078.**

■ Moteris ieško senelių priežiūros darbo su gyvenimu. Patirtis, rekomendacijos, vairuoja. **Tel. 773-449-0929.**

■ Moteris ieško vyresnių žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. Patirtis ir anglų kalba, geros rekomendacijos. **Tel. 773-329-9918**

■ Moteris, medikė, pasišventusi ligonių ir senų žmonių priežiūrai, patyrusi, sąžininga ir atjaučianti, ieško darbo. Vairuoja, turi automobilį, JAV piliėtė. Gali dirbti ir su gyvenimu Čikagoje ir jos priemiesčiuose. **Tel. 773-330-0092.**

■ Moteris ieško žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. Didelė darbo patirtis, minimali anglų kalba, nevairuoja. Gali pakeisti savaitgaliais. **Tel. 773-707-7902.**

IŠNUOMOJA

IŠNUOMUOJAMAS BUTAS
keturiems žmonėms Vilniaus senamiestyje netoli Pylimo gatvės. Paros kaina 4 žmoniems-200 Lt, dviems savaitėms-1200 Lt. Jeigu 2 žmonės, kaina mažesnė. Kreipkitės **pylimoapartments@gmail.com**
Galite apžiūrėti.
www.datasummaryinc.com/jquery/butas.html

■ Moteris ieško žmonių priežiūros darbo. Tvarkinga, legalūs dokumentai, vairuoja, skaniai gamina maistą. **Tel. 630-674-1545.**

■ Moteris ieško pagyvenusių žmonių priežiūros darbo lietuvių ar rusų šeimoje. Geros rekomendacijos. **Tel. 630-863-1168.**

■ Vyras, turintis daugiametę slaugymo patirtį, ieško darbo su gyvenimu. Vairuoja. **Tel. 773-691-3796**

■ Moteris ieško senelių priežiūros darbo dienomis arba naktimis. Didelė darbo patirtis, vairuoja. **Tel. 708-955-3690.**

Vilimas Višniauskas, gyvenantis **Gardner, MA**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Jūsų dėka lietuviškas žodis skambės tarp mūsų. Labai ačiū.

Mindaugas Baukus, gyvenantis **Cicero, IL**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Padėka Jums už suteiktą finansinę paramą.

Ruošia Nijolė Nausėdienė • El. paštas: nausediene@hotmail.com

MŪSŲ STALUI

Iš daržo – su pintine pirmųjų daržovių

Prasidėjus vasarai jau galime džiaugtis savomis, jei patys auginame darže, šviežiomis daržovėmis. Pirmieji daržo žalumynai džiugina akis, gerina apetitą, atgaivina sielą. Tad tik reikia valgyti ir naudotis gamtos suteiktomis gėrybėmis – salotomis, ridikėliais, rūgštinėmis, svogūnų laiškais, kurie turi daug vitaminų, ir reikia pasistengti jų valgyti kuo daugiau.

Rūgštinės – ir pievoje, ir darže

Rūgštinų sriubos per žiemą turėtų būti pasiilgo visi. Anksčiau rūgštinės buvo laikomos piktžolėmis. Pirmieji jas įvertino europiečiai. Rafinuotos virtuvės gerbėjai prancūzai pirmieji jas pradėjo naudoti patiekalams. Šių augalų lapuose gausu vitaminų. Juose daug askorbo rūgšties, vario, cinko, geležies, jodo.

Nepaisant neginčijamų rūgštinų gydomųjų savybių, jų nerekomenduojama vartoti itin daug ir ilgą laiką. Vartojant daug rūgštinų dėl didelio kiekio oksalo rūgšties gali sutrikti organizmo mineralinių medžiagų apykaita, išsivystyti inkstų akmenligė.

Maistui derėtų naudoti tik jaunų rūgštinų lapus, kol dar neišaugę žiedynai. Jaunuose lapuose yra daugiau obuolių ir citrinų rūgšties, o pradėjus augti žiedkočiams šių rūgščių mažėja, daugiau kaupiasi rūgštinų (oksalų) rūgšties.

Dėmesio! Šių žalumynų ir patiekalų su jais negalima vartoti sergant opalige, gastritu, kepenų ir tulžies pūslės ligomis ar varginant druskų apykaitos sutrikimams, pielenfritu ir kitomis inkstų ligomis.

Ridikėliai – gaivioms salotoms

Ridikėliai – vertingos ankstyvosios daržovės, juose gausu kalcio, kalio, magnio, geležies, cinko ir jodo, o vitamino C ryšelyje ridikėlių yra ne mažiau nei citrinoje.

Dietologai pataria įtraukti ridikėlių į gydomąją mitybą, nes šios daržovės teigiamai veikia virškinamųjų organų sekreciją, kaupia baktericidines medžiagas, užkertančias kelią daugybei mikroorganizmų sukeltamų ligų. Maistinės ridikėlių skaidulos suriša ir pašalina iš organizmo cholesterolį, radionuklidus ir sunkiuosius metalus. Liaudies medicinos atstovai teigia, kad ridikėliai neleidžia inkstuose, tulžies ir šlapimo pūslėje susidaryti akmenims.

Ridikėliai itin tinka salotoms gaminti. Jie puikiai dera su virtais kiaušiniiais, svogūnų laiškais, salotų lapais, virto-

mis bulvėmis ir morkomis, obuoliais ir marinuotais agurkais. Tokias salotas galite pagardinti aliejumi ar citrinų sultimis, grietine ar majonezu. Jeigu po ranka turite krienu, galima įdėti ir jų, tada salotos bus truputį aštresnės, pikantiškesnės.

Dėmesio! Kadangi ridikėliai gerina skrandžio sekreciją ir tulžies išsiskyrimą, apkraunama inkstų veiklą, todėl nerekomenduojama jų vartoti sergant gastritu, opalige, kepenų ir inkstų ligomis, nelabai patariama ridikėlių ir ridikų vartoti sergantiems podagra, nes dėl šios ligos sutrinka purinų, kurių kaip tik turtingos šios daržovės.

Agurkai

Viena iš populiariausių daržovių visame pasaulyje. Istoriniai šaltiniai teigia, kad agurkai Indijoje buvo auginami du tūkstančiai metų prieš mūsų erą. Agurkai mažiausiai kalorininga daržovė, bet joje yra daug žmogaus organizmui svarbių mineralinių medžiagų,

pavyzdžiui, kalio, kalcio, geležies, fosforo, jodo.

95 proc. agurko masės yra vanduo, todėl anksčiau buvo manoma, kad ši daržovė nėra labai vertinga – tik pagerina patiekalų skonį. Bet vaisiuose ir daržovėse esantis vanduo yra labai vertingas, nes jis destiliuotas pačios gamtos. Pasak kai kurių dietologų, toks vanduo padeda organizmui atsikratyti šlakų, skatina medžiagų apykaitą. Todėl agurkus labai naudinga valgyti iškrovos dienomis.

Dauguma agurkuose esančių mikroelementų yra susikaupę luobelėje, todėl valgant agurkus juos nereikia nulupti. Darže auginami agurkai naudingesni už auginamus šiltnamiuose.

Avokado tzatziki

(graikiškas patiekalas kalifornietiška – pagal Cat Cora)

Reikės: 2 puodelių jogurto;
1/2 puoduko alyvuogių aliejaus;
1 šaukšto šviežiai išspaus-
tų citrinų sulčių;
1 šaukštelio smulkiai su-
kapoto česnako;
1 šaukštelio druskos;
1 puoduko nulupto ir su-
tarkuoto agurko (be sėklų);
1 avokado, nulupto ir smul-
kiai supjaustyto.

Darbo eiga:

Sumaišykite pirmuosius 5 išvardintus produktus, o po to – įmaišykite agurkus ir avokadą. Atšaldykite (mažiausiai 1 val.). Puikus priedas prie mėsos ar žuvies.

Pomidorai – daržovė ar vaisius?

Dar ir iki šiol mokslininkai ginčijasi prie ko priskirti pomidorus – vieni teigia, kad tai vaisius, o kiti – daržovė. O įdomu, kad pomidorai ilgai buvo

laikomi nevalgomais, net nuodingais, todėl buvo auginami tik kaip dekoratyviniai augalai. Pomidorai yra kilę iš Pietų Amerikos. Europoje juos imta auginti XVI amžiuje.

Pomidorai valgomi švieži, marinuoti, virti, kepti, rauginti. Iš jų daromos salotos, mišrainės, uždarai, jie konservuojami, iš jų gaminamos pomidorų pastos ir sultys, kuriose išlieka visos naudingosios švežių pomidorų savybės. Pomidorų sulčių galima

Pomidorų sultys yra labai maistingas, vitaminų A ir C turtingas gėrimas. Sultys, kaip ir švieži pomidorai, yra gera avitaminozės profilaktikos priemonė. Pomidorai ir jų sultys stimuliuoja skrandžio sulčių skyrimą, todėl palengvina virškinimą. Gausiai pomidorų valgyti naudinga sutrikus medžiagų apykaitai, sergant širdies ir kraujagyslių ligomis. Tai gamtos dovanotas „aspirinas“.

Svogūnų laiškai – vitamino C šaltinis

Dar vienos ankstyvosios daržovės – svogūnų laiškai, vienas iš pagrindinių vitamino C šaltinių. Žali svogūnų laiškai gerina apetitą, didina skrandžio sulčių išsiskyrimą, skatina maistinių medžiagų pasisavinimą. Be to, svogūnų laiškuose yra fitoncidų, naikinančių kensmingus mikroorganizmus. Veikliosios svogūnų medžiagos stimuliuoja širdies veiklą, virškinamojo trakto liaukų funkcijas, naikina bakterijas bei mikrobus, pasižymi antisklerozinėmis savybėmis.

Svogūnai (tiksliau jų eterinis aliejus) saugo nuo gripo, peršalimo ligų, anginos, nosies gleivinės uždegimo.

Valgykime daugiau šviežių svogūnų, maišykime juos į šviežias salotas ir nuo to išvengsime aterosklerozės, padės susiaurėjusioms vainikinėms širdies kraujagyslėms ir sulėtėjusiai kraujotakai.

Pagal „Sveikata iš gamtos“

„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti „Draugą“ internete be jokio papildomo mokesčio. Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai: administracija@draugas.org ir gauti „log in“ bei slaptažodį.
Skaitykite „Draugą“ greičiau!

Išlydėjome a. a. Aldoną Nemanienę

Sūnus Vytautas Nemanis ir Aldona Nemanienė

REGINA JUŠKAITĖ-ŠVOBIENĖ

*Motinėlė – rūpintojėle
Nuvargusios rankelės,
Ne kartą tavo širdį gėlė,
Varstei tu rožinį ant kelių...*

*Tavam veide lelijos glaudės...
Kodėl gi tyliai rieda
Bevilties ašaros taip brangios
Kancios išpaudus pėdą?...*

(Janinos Narūnės eilės)

Š. m. gegužės mėn. 30 d., po sunkios ligos, sulaukusi 79 m. Henry Ford ligoninėje, West Bloomfield, MI, ši pasaulį apleido motina, močiutė, sesuo, teta, brolienė, uošvienė Aldona Julija Nemanienė-Janulevičiūtė. Atsisveikinimas su velione vyko pirmadienį, birželio 2 d., Harris laidotuvių koplyčioje, Livonia, MI. Laidotuves tvarkė Val S. Baužos laidotuvių koplyčios laidotuvių direktorė Yolanda Zaparackienė. Rožinį sukalbėjo Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos klebonas kun. Gintaras Antanas Jonikas.

Velionė gimė 1935 m. sausio mėn. 23 d. Vilkaviškyje, Lietuvoje, Stasės ir Juozo Janulevičių šeimoje. A. a. Aldona Nemanienė turėjo dvi jaunesnes seseris – Vidą Janulevičiūtę-Kavaliūnienę ir Birutę Janulevičiūtę-Petrauskienę, kurios jau apleido šį pasaulį. Su tėvais ir sesutėmis po Antrojo pasaulinio karo, kaip ir kiti „Dievo paukšteliai“, trumpam apsigyveno įvairiose pabėgėlių stovyklose Vokietijoje. 1950 m. Janulevičių šeima imigravo į Jungtines Amerikos Valstijas ir gyveno Dearborn, MI. Aldona baigė gimnaziją ir kelis metus dirbo Detroit Optometric Center. 1954 m. susipažino su būsimu vyru Albinu Nemanium. Tais pačiais metais už jo ištekėjo. Jie susilaukė trijų sūnų – Kęstučio, Vytauto ir Algio, kuriuos gražiai užaugino lietuviškame šeimos židinyje. Vyras Albinas Nemanis mirė 2007 m. A. a. Aldona Nemanienė gyveno Dearborn, MI iki pat savo mirties.

A. a. Aldona ir Albinas Nemaniai buvo uolūs ilgamečiai buvusios Šv. Antano parapijos parapijiečiai. Jų sūnūs lankė lituanistinę šeštadieninę mokyklą. Velionei Nemanienei buvo labai svarbu, kad jos sūnūs gerai mokytųsi, kalbėtų lietuviškai ir baigtų mokslus. Ji buvo dosni ir rėmė lietu-

viškas organizacijas, spaudą ir radijo valandėles.

Velionė mėgo virti, skaityti ir dainuoti. Ji buvo religinga ir maldinga. A. a. Aldona Nemanienė siekė visiems padėti – kiek leido laikas ir sąlygos. Šermenyse ir atsisveikinime su velione Aldona Julija Nemanienė dalyvavo maždaug 45 žmonės.

Birželio 3 d. velionė buvo atvežta į Dievo Apvaizdos lietuvių bažnyčią, Southfield, MI, kur parapijos klebonas kun. Gintaras A. Jonikas atnašavo gedulingas šv. Mišias. Šv. Raštą skaitė anūkė Monika Nemanytė ir dukterėčia Nicolė Levanovic iš Chicago, IL. Mišių metu vargonavo ir giedojo Rita Giedraitienė.

Pamoksle kun. G. A. Jonikas pasidalino mintimis apie velionę. Prisiminė, kad a. a. Aldona Julija buvo rami, geros širdies ir nuostabi mamytė, močiutė, draugė bei Šv. Antano parapijietė. Visur ir visuomet ji rūpinosi savo šeima. Ji sunkiai ir rimtai sirgo, bet Dievas jai dar davė laiko pabūti su savo sūnumis, jų šeimomis, giminėmis ir artimaisiais. Ji buvo palaiminta gyvenime su Dievu.

Aukas prie altoriaus nešė a. a. Aldonos Nemanienės anūakai Andrius ir Monika Nemaniai ir dukterėčia Nicolė Levanovic.

Po gedulingų šv. Mišių velionė buvo palaidota Šv. Kapo kapinėse (Holy Schepulchrė) Southfield, Michigan, šalia vyro Albino Nemanio.

Paskutines religines apeigas atliko kun. G. A. Jonikas. Šeima pabarstė žemės iš Lietuvos. Atsisveikinant su velione, paskutinį kartą jai buvo sugiedota „Marija, Marija“.

Gedulingi pietūs vyko Dievo Apvaizdos kultūros centre, kur šeiminkavo nuolatinės šeiminkės Reginos Greenhaulgh marti Milita Binevičienė. Vaisės palaimino klebonas kun. Gintaras Antanas Jonikas. Giliam liūdesyje liko sūnus Kęstutis ir Lisa Nemaniai, Vytautas Nemanis ir Algis bei Cindy Nemaniai; anūakai Stasė, Andrius ir Monika Nemaniai; svainis su žmona Fabijonas ir Regina Nemaniai kiti giminės bei artimieji JAV ir Lietuvoje.

Ilsėkis ramybėje, brangi mamytė, močiute, broliene, teta, uošviene, drauge ir Dievo Apvaizdos parapijos parapijietė Aldona Julija Nemanienė. Pasiilgsime Jūsų ramaus būdo, švelnios šypsenos ir gerumo. Tegul ši žemelė būna Jums lengva.

A † A RIMUI KORSAKUI

iškeliavus pas Viešpatį, nuoširdžiai užjaučiame žmoną Izabelę, ilgametę Dainavos stovyklos talkininkę ir bendradarbę ir sūnų Joną, buvusį Dainavos Tarybos narį.

*Dainavos jaunimo stovyklos
direktorių taryba, bendradarbiai ir rėmėjai*

www.draugas.org/mirties.html

Remkime Draugo fondą

Nuo 1992 metų Draugo fondas padeda išlaikyti mūsų lietuvišką, katalikišką „Draugo“ laikraštį. Prisiminkite Draugo fondą savo testamente. Keletas stambesnių palikimų užtikrins „Draugo“ laikraščio gyvavimą daugelį metų!

WWW.DRAUGOFONDAS.ORG

Draugo fondas 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel: 773-585-9500

Jimmy John Liautaud

Atkelta iš 1 psl.

Pats J. J. Liautaud verslauja nuo 19 metų. Dar vidurinėje jis kūrė pirmuosius verslo planus, o vos gavęs atestatą, pradėjo juos įgyvendinti. 1983 m. J. J. Liautaud įkūrė pirmąjį sumuštinių restoraną, kuris vos per trejus metus virto restoranų tinklu, puikiai žinomu kiekvienam amerikiečiui. Šiuo metu „Jimmy John's“ restoranai išsikūrę 43 JAV valstijose, tinklą sudaro 1 900 restoranų.

„Jimmy John's“ restoranų tinklas – penktas didžiausias JAV ir vienas didžiausių pasaulyje. Kiekvienais metais „Jimmy John's“ restoranai atneša be-

veik milijardą JAV dolerių pajamų. J. J. Liautaud yra išrinktas JAV metų verslininku ir įtrauktas į Čikagos verslo šlovės galeriją.

J. J. Liautaud Lietuvoje lankėsi gegužės 14 dieną. ISM Vadybos ir ekonomikos universitete jis skaitė atvirą paskaitą studentams, susitiko su ISM Inovatorių bazės pradedančiais verslininkais. Kartu su juo Lietuvoje viešėjo jo žmona Leslie Liautaud ir mama Gražina Liautaud. Žinoma filantropė G. Liautaud Lietuvą lanko ne pirmą kartą, nepriklausomybės pradžioje ji teikė labdarą ligoninėms, mokykloms. Filantropijos ir paramos Lietuvai tradicijas tęsia jos sūnus Jimmy John su žmona Leslie Liautaud.

Jimmy John Liautaud kelionėje lydėjo jo žmona Leslie ir mama Gražina Liautaud.

PAS MUS IR APLINK MUS

Šiaurės ir Baltijos šalių ambasadoriai tarėsi dėl bendradarbiavimo

Lietuvos ambasadoje JAV birželio 18 d. surengta Šiaurės bei Baltijos šalių ambasadorių vakarienė, kurioje dalyvavo ir ES ambasadorius Washingtono Joao Almeida bei Ukrainos ambasadorius Olexander Motsyk. Vakarienės metu ambasadoriai tarėsi dėl bendro veikimo Washingtono bei situacijos Europos rytuose.

LR ambasados JAV info ir nuotr.

Atsisveikinimas su LR generaliniu konsulu New Yorke Valdemaru Sarapinu

Liepos 6 d., sekmadienį, 1:30 val. p. p. visi kviečiami į padėkos renginį – atsisveikinimą su LR generaliniu konsulu New Yorke Valdemaru Sarapinu. Konsulas buvo neseniai paskirtas eiti kitas valstybines pareigas ir liepos 12 d. išvyksta iš New Yorko. Renginio vieta – Susivienijimas Lietuvių Amerikoje (SLA), 307 W 30th Street, New York, NY 10001.

Urugvajaus futbolininkai pasaulio čempionate nugalėjo Europos vicečempionus italus.

EPA-ELTA nuotr.

Aiškėja aštuntfinalio dalyviai

Brazilijoje vykstančio 20-ojo pasaulio futbolo čempionato trečiajame ture C grupėje antradienį Graikijos rinktinė 2:1 (1:0) įveikė Dramblio Kaulo Kranto futbolininkus ir pateko į aštuntfinalį. Birželio 29 d. graikai susitiks su Kosta Rikos rinktinė.

Kitos jau žinomos aštuntfinalio poros:

Birželio 28 d. susitiks Brazilija ir Čilė bei Kolumbija ir Urugvajus.

Birželio 29 d. – Nyderlandai ir Meksika.

Jubiliejinė Dainų šventė kviečia visus sugrįžti namo

Lietuvos dainų šventė – svarbiausias šalies kultūros įvykis, jungiantis visas kartas ir visus žmones, stiprinantis šalies tapatybę ir garsinantis jos vardą pasaulyje. Beveik savaitę truksianti Dainų šventė iš viso pasiūlys net dvylika renginių.

2014 M. LIETUVOS DAINŲ ŠVENTĖS PROGRAMA

Kaune, Birželio 28 d.

18 val. Dainų diena. Dainų šventės 90-mečio minėjimas Dainų slėnyje

Vilniuje, Liepos 2 d.

21 val. Dainų šventės atidarymo koncertas „Dainos namai“ Katedros aikštėje

Liepos 3 d.

14 val. Vaikų tradicinių amatų miestelio atidarymas prie Valdovų rūmų

16 val. Liaudies meno parodos atidarymas Taikomosios dailės muziejuje

22 val. Ansamblių vakaras „Krantai Nemunėlio“ Kalnų parke

Liepos 4 d.

10–23 val. Folkloro diena „Laimužės lemta“ Bernardinų sode, pilių teritorijoje

18 val. Kanklių koncertas „Skambėkite, kanklės“ Šv. Jonų bažnyčioje

19 val. Koncertas-vakaronė Katedros aikštėje

22 val. Baltų genčių kostiumų pristatymas Valdovų rūmų kieme

Liepos 5 d.

12 val. Šokių diena „Sodauto“ Lietuvos futbolo federacijos stadione (Stadiono g. 2) – dieninis koncertas

12 val. Teatro diena „Dyvų dyvai“ Bernardinų sode, pilių teritorijoje

17 val. Teatro dienos finalas „Jau saulelė...“ Katedros aikštėje

17 val. Pučiamųjų instrumentų orkestrų koncertas „Vario audra“ Kalnų parke

21 val. Šokių diena „Sodauto“ Lietuvos futbolo federacijos stadione (Stadiono g. 2)

Liepos 6 d.

15 val. Šventės dalyvių eitynės iš Katedros aikštės į Vingio parką

18 val. Dainų diena „Čia – mūsų namai“ Vingio parke

Dalyvių eitynėmis nuo Katedros aikštės į Vingio parką prasidėsiančio renginio kulminacija taps 21 val. kartu su viso pasaulio lietuviais giedama „Tautiška giesmė“.

Advokatas VYTENIS LIETUVNINKAS

4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)

Tel. 773-284-0100

Namams pirkti paskolas duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais. Kreipkitės į

Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

THE LAW OFFICE OF ANDRIUS SPOKAS

Traffic & CDL Violations / DUI
Criminal Defense / Record Expungements
Auto Accidents / Personal Injury
Real Estate / Civil Disputes
Kalbame lietuviškai • Priimame kreditines korteles
9 East Irving Park Rd. Roselle, IL 60172
Tel.: (630) 635-2385 www.spokaslaw.com

**Apsilankykite
„Draugo“
tinklapyje
www.draugas.org**